

การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ดารณีย์ คำภิรมย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2564

**THE DISCLOSURE OF INTERNAL CONTROLS BASED ON
COSO 2013 FRAMEWORK OF THE COMPANY LISTED ON
THE MARKET FOR ALTERNATIVE INVESTMENT (MAI)**

DARANEE KHAMPIROME

**A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program
College of Innovative Business and Accountancy
Dhurakij Pundit University**

2021

ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

เสนอโดย นางสาวดารณีย์ คำภิรมย์

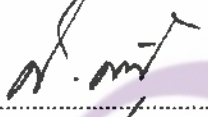
สาขาวิชา บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผศ. ดร. ศิริเดช คำสุพรหม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.พิพัฒน์ เพชรเชิดชู)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผศ. ดร. ศิริเดช คำสุพรหม)

.....กรรมการ

(ดร.อริสรา ธาภิรณานนท์)

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีรับรองแล้ว

..... คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี

(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วันที่ 13 เดือน ป.ค. พ.ศ. 2564

หัวข้อสารนิพนธ์	การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ
ชื่อผู้เขียน	คารณีย์ คำภิรมย์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช คำสุพรหม
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การศึกษารื่องการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 จำนวน 163 บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 และเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม โดยการรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการประจำปี 56-1 และแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในที่สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) บังคับใช้ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ ตามกรอบแนวคิด COSO 2013 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณา ร้อยละและค่าเฉลี่ยของข้อมูลโดยประยุกต์ใช้จากแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน

จากผลการศึกษา ได้พบว่าการเปิดเผยการปฏิบัติตามการควบคุมภายในขององค์ประกอบสภาพแวดล้อมการควบคุม มีการเปิดเผยมากที่สุด ในหลักการองค์กรแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงานและการกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ส่วนองค์ประกอบกิจกรรมการควบคุมมีการเปิดเผยการปฏิบัติตามการควบคุมภายในน้อยที่สุด พบการเปิดเผยได้ทั้งหมดจากแบบแสดงรายการประจำปี 56-1 ส่วนที่ 2 การกำกับดูแลกิจการที่ดีและรายงานผลจากแบบประเมินความเพียงพอระบบการควบคุมภายใน ทั้งนี้การเปิดเผยการควบคุมภายในระหว่าง 8 อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีการเปิดเผยการควบคุมภายในอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีการเปิดเผยน้อยที่สุด แต่ทุกประเภทอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยการควบคุมภายในมากที่สุดในองค์ประกอบเดียวกันคือด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ผลการศึกษารุ่นนี้จะช่วยให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอและบริษัทที่กำลังจะขยายโอกาสการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ได้นำข้อมูลนี้ไปปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน การกำกับดูแลกิจการ การป้องกันและบริหารจัดการความเสี่ยง

Thematic Paper Title   The disclosure of Internal controls based on COSO 2013 Framework of
the Companies listed on the Market for Alternative Investment (MAI)

Author   Daranee Khampirome

Thematic Paper Advisor   Assistant Professor Dr.Siridech Kumsuprom

Department   Masters of Accountancy

Academic Year   2020

ABSTRACT

The study on the disclosure of internal control based on COSO 2013 framework of the companies listed on the Market for Alternative Investment (MAI) aims to study and analyze the disclosure of internal control practices according to the framework of COSO 2013 in 163 companies listed on the Market for Alternative Investment (MAI). With the comparison of information disclosure among the 8 industry groups in the year 2019 by collecting information from the annual report Annual Registration Statement 56-1 and the Internal Control System Adequacy Assessment Form as applicable by the Securities and Exchange Commission (SEC). This consists of 5 components and 17 principles according to the concept of COSO 2013 by using analytical methods. The methods are descriptive content percentage and mean of data applied from the internal control system sufficiency assessment form.

From the results of the study, it was found that the disclosure of internal control practices of the controlled environment elements is the most revealed in corporate principles, representations of commitment to the values of integrity and ethics. Management has organized structured reporting lines, appropriate assignment of authorities and responsibilities under the supervision of the Board of Directors. As for the control activities component, there was minimal disclosure of internal control operations. All disclosures can be found from the Annual Registration Statement 56-1, Part 2, Good Corporate Governance and Reporting from the Internal Control System Sufficiency Assessment Form. With the disclosure comparison of internal control among 8 industries, it is obvious that the consumer goods industry has the highest level of disclosure of internal control. The agricultural and food industries were the least exposed. However, it is to be noted that all industries disclose the most internal controls in the same element: controlled environment. The results of this study will help companies listed on the Market for Alternative Investment (MAI) and companies that are expanding their investment opportunities in the stock exchange have used this information to improve their internal control system ,corporate governance, prevention and management of risks.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เป็นอย่างสูง จึงขอกราบขอบพระคุณที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ทั้งหัวข้อและเนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และกราบขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธนันท์ เพชรเชิดชู ที่ได้โอกาสและคำแนะนำในการเข้าศึกษาบัญชีมหาบัณฑิตในครั้งนี้ และทำให้งานวิจัยในครั้งนี้ได้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อประสบการณ์ที่ดีในงานสายอาชีพปัจจุบัน

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ในหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้สามารถนำไปใช้เป็นความรู้และเสริมสร้างสร้างประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพได้อย่างเต็มความสามารถ ขอขอบพระคุณบุคคลากรในคณะบัญชีที่ให้การสนับสนุนและช่วยประสานงานเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ ร่วมสาขาการบัญชี ที่ให้การสนับสนุนและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัย รวมถึงขอขอบพระคุณครอบครัวและมิตรสหายที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดการทำวิจัยได้สำเร็จด้วยดี

ท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์อันใดที่มาจากสารนิพนธ์ในฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แด่ มารดาผู้ล่วงลับผู้มีพระคุณในการเลี้ยงดู และเป็นคุณครูคนแรกที่ทำให้การศึกษาคำสั่งสอนที่มีคุณค่าในชีวิต ตลอดจนครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ดารณีย์ คำภิรมย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตงานวิจัย.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ความหมายและประโยชน์การควบคุมภายใน.....	7
2.2 การควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013.....	9
2.3 หลักการเปิดเผยข้อมูลในแบบรายการข้อมูลประจำปีและรายงานประจำปีของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์.....	15
2.4 แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของสำนักงานกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.).....	16
2.5 บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	22
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	22
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4. ผลการศึกษา.....	34
4.1 ผลการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013.....	34
4.2 แหล่งที่ตรวจพบการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน.....	91
4.3 เปรียบเทียบการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม....	101
5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ.....	108
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	108
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	110
5.3 ข้อค้นพบจากการศึกษา.....	112
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	112
5.5 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	113
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	117
ก ตัวอย่างกระดาษทำการ	118
ประวัติผู้เขียน.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	23
4.1 หลักการที่ 1 องค์กรแสดงความมุ่งมั่นต่อคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม.....	36
4.2 หลักการที่ 2 คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน.....	39
4.3 หลักการที่ 3 ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้การกำกับดูแล (Oversight) ของคณะกรรมการ.....	43
4.4 หลักการที่ 4 องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการมุ่งใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ.....	45
4.5 หลักการที่ 5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายในเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร.....	48
4.6 หลักการที่ 6 องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร.....	52
4.7 หลักการที่ 7 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร.....	54
4.8 หลักการที่ 8 องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร.....	57
4.9 หลักการที่ 9 องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน.....	60
4.10 หลักการที่ 10 องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้.....	64
4.11 หลักการที่ 11 องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 หลักการที่ 12 องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนด สิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถ นำไปสู่การปฏิบัติได้.....	70
4.13 หลักการที่ 13 องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การ ควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้.....	75
4.14 หลักการที่ 14 องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และ ความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุม ภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้.....	79
4.15 หลักการที่ 15 องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมี ผลกระทบต่อการควบคุมภายใน.....	82
4.16 หลักการที่ 16 องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม.....	85
4.17 หลักการที่ 17 องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน อย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและ คณะกรรมการตามความเหมาะสม.....	88
4.18 แสดงแหล่งที่พบการเปิดเผยแนวการควบคุมภายในตามกรอบ COSO 2013.....	91
4.19 แสดงสรุปอัตราการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 แยกตาม 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ.....	99
4.20 แสดงอัตราการเปรียบเทียบการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ระหว่างอุตสาหกรรม.....	102

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 The COSO Cube.....	9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมประกอบกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีส่งผลที่ทำให้ธุรกิจในปัจจุบันจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการนำหุ้นสามัญเข้าสู่การลงทุนในตลาดทุนสำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็กในประเทศไทยมีการเติบโตมากขึ้น ณ สิ้นปี 2563 มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ลดลง 3.8% จากปี 2562 ในขณะที่มูลค่าหลักทรัพย์ตาม ราคาตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เพิ่มขึ้น 9.2% จากปี 2562 (ที่มา: สรุปภาพรวมภาวะตลาดหลักทรัพย์ธันวาคม 2563 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563) เมื่อมีการเติบโตขึ้นเป็นอัตราส่วนที่มากขึ้นแบบนี้แล้ว ย่อมมีบริษัทขนาดเล็กที่ต้องการขยายผู้ลงทุนให้มูลค่าของกิจการที่ลงทุนไปเพิ่มขึ้นในอนาคต ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จึงเป็นโอกาสของผู้ประกอบการและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อให้เติบโตอย่างยั่งยืน ด้วยความโปร่งใส มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างเครือข่ายเพื่อความพร้อมในการแข่งขัน (ตลาดหลักทรัพย์, 2562, ออนไลน์) หากบริษัทมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ การเตรียมความพร้อมในด้านการควบคุมภายในเป็นสิ่งที่ยุทธศาสตร์เตรียมการไว้ประเด็นอุปสรรคที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการเข้าจดทะเบียนส่วนใหญ่พบว่า บริษัทยังมีระบบการควบคุมภายในที่ไม่เพียงพอ และไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นบริษัทขนาดเล็กที่มีความต้องการเข้าตลาดทุนควรวางแผนในการดำเนินงานด้านนี้ประมาณ 1-2 ปี (ปิยะธรรม์ ปิยะไทยเสรี, 2563) ในขณะเดียวกันบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ในปัจจุบันต่างกำลังมุ่งมั่นในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่อาจมีผลต่อการดำเนินการเพื่อไปเพิ่มมูลค่าทางการตลาดแบบยั่งยืน การกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นข้อกำหนดที่ตลาดหลักทรัพย์บังคับให้บริษัทจดทะเบียนต้องปฏิบัติ ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน การเปิดเผยระบบการควบคุมภายในและการกำกับกิจการที่ดี จึงต้องเป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

แน่นอนว่าผู้ประกอบการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะให้นักลงทุนมีความมั่นใจต่อการบริหารจัดการภายใน

บริษัท ดังนั้นหลักเกณฑ์ของบริษัทมหาชนที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.) เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนนำไปใช้ ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลคือ หนึ่งในหลักเกณฑ์การเปิดเผยนั้นคือการเปิดเผยข้อมูลด้านการควบคุมภายใน การบริหารจัดการความเสี่ยง และการประเมินความเสี่ยงพอของระบบการควบคุมภายใน ตามกรอบแนวคิดของ COSO 2013 และ การควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO เกิดขึ้นและมาจาก Committee of Sponsoring of the Treadway Commission ซึ่งเป็นคณะกรรมการของสถาบันวิชาชีพ 5 สถาบัน ในสหรัฐอเมริกา อันได้แก่

1. สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Institute of Certified Public Accountants หรือ AICPA)
2. สมาคมผู้ตรวจสอบภายใน (The Institute of Internal Auditor หรือ IIA)
3. สมาคมผู้บริหารการเงิน (The Financial Executives Institute หรือ FEI)
4. สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Accounting Association หรือ AAA) และ
5. สมาคมนักบัญชีเพื่อการบริหาร (Institute of Management Accountants หรือ IMA)

ได้พัฒนากรอบงานการควบคุมภายในครั้งแรกในปี ค.ศ.1992 และในปี ค.ศ.2004 ได้พัฒนากรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรนอกจากนั้นยังมีผลจากกฎหมาย Sarbarnes Oxley (SOX, 2002) ซึ่งทำให้ Chief Executive Officer และ Chief Financial ต้องประเมินผลการควบคุมด้านการทำรายงานทางการเงินขึ้นจากความสำคัญของระบบการควบคุมภายในและความคาดหวังของบุคคลภายนอก ดังนั้นใน ค.ศ.2013 COSO ได้มีการปรับปรุงกรอบงานการควบคุม โดยเน้นความสำคัญของการควบคุมด้านการลดความเสี่ยง การกำหนดหลักการควบคุมในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุม การขยายวัตถุประสงค์ในการรายงาน การประเมินความเสี่ยงทางธุรกิจและการทุจริต เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของธุรกิจและเทคโนโลยี ประกาศอย่างเป็นทางการเมื่อปี ค.ศ.2013 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 14 ธันวาคม 2014 (อุษณา ภัทรมนตรี, 2557) COSO 2013 ได้ตอบสนองความต้องการของธุรกิจในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดีซึ่งจะเห็นได้ว่าในอดีตที่ผ่านมาหลายๆ องค์กร หลายๆ บริษัท ถึงแม้ว่ามีการควบคุมภายใน ที่เป็นรูปแบบ COSO เป็นอย่างดีแล้วก็ยังคงมีการทุจริตเกิดขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากทั้งจากข่าวสารหรือผลจากการประเมินการควบคุมภายในด้วยองค์กรธุรกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมากขึ้น สิ่งที่จะตอบสนองการควบคุมภายในให้ได้ตรงต่อความต้องการขององค์กรธุรกิจในยุคปัจจุบันได้คือกรอบแนวคิด COSO 2013 เพราะมีการพูดถึงและตอบสนองการควบคุมด้วยแนวคิด 5 องค์ประกอบ 17 หลักการที่ทำให้เกิดผลได้ต่อคณะกรรมการ ผู้บริหาร และ บุคลากรทุกระดับ ที่มี

หน้าที่รับผิดชอบต่อระบบการควบคุมภายในให้เพียงพอ เพื่อให้วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติงาน การรายงาน และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (จันทนา สาขากร และคณะ, 2557) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายใน ตามกรอบแนวคิด COSO 2013 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดเอ็ม เอ ไอ เป็นการศึกษาว่าแต่ละ บริษัทภายใต้แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างไร ในข้อมูลที่เปิดเผยนั้นผู้บริหาร องค์กรและผู้รับผิดชอบได้จัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพียงพออย่างไร ซึ่งอาจช่วยให้ผู้ที่สนใจและธุรกิจทั่วไป สามารถเข้าไปศึกษาจากแนวทางที่เปิดเผยเพื่อใช้เป็นแนวทางการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทตนเอง ป้องกันและรักษาสภาพแวดล้อม ทรัพยากรของการควบคุมให้มี ประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้กลุ่มบริษัทขนาดเล็กที่มีความต้องการขยายการลงทุนในตลาดทุน และกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด เอ็ม เอ ไอ จะสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์เพื่อเป็นแนวทาง ในการควบคุมภายในขององค์กร โดยการใช้ข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะชนให้เป็นประโยชน์

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

วัตถุประสงค์สำหรับการวิจัยนี้คือ

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลด้านการควบคุมภายใน ตามกรอบงาน COSO 2013 ที่มีการเปิดเผยของบริษัทจดทะเบียนในบริษัทตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ
2. เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลและคุณลักษณะของข้อมูลการควบคุมภายในกับ กรอบแนวคิดของ COSO 2013 ระหว่าง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ตามโครงสร้างของตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศการควบคุมภายในของบริษัทตามกลุ่ม อุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตงานวิจัยไว้ 3 ลักษณะดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในครั้งนี้ ได้คัดเลือกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์เอ็มเอ ไอ ปี 2562 มีรายงานการเงิน 56-1 ครบถ้วน ไม่มีข้อโต้แย้ง ซึ่งมีอยู่จำนวน 163 บริษัท จาก 8 กลุ่มอุตสาหกรรม

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

แบบแสดงรายการประจำปี (56-1) รายงานประจำปี ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดย คณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ การเปิดเผยการควบคุมภายใน ตามแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และบริษัท ตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลรายงาน 56-1 รายงานประจำปีของบริษัทและรายงานสารสนเทศที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ของแต่ละบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลทั่วไป โครงสร้างการบริหาร นโยบายและแนวทางปฏิบัติของบริษัท ปี 2562

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาและได้ทราบถึงวิธีการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ และเป็นไปตามกำหนดเกณฑ์ของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และบริษัทตลาดหลักทรัพย์ (กกต.)

2. นัยสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติด้านการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 ที่มีการควบคุมภายในเพียงพอ จะทำให้สะท้อนถึงสถานะและข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการขยายโอกาสการลงทุนและการตัดสินใจของผู้ลงทุน ได้มีข้อมูลอย่างถูกต้อง

3. แนวทางและกระบวนการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักการและจุดเน้นตามแนวคิดของ COSO 2013 จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจจากกลุ่มบริษัทที่ขนาดเล็กกว่าบริษัทมหาชน จำกัด หรือธุรกิจประเภทอื่นๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการควบคุมภายในขององค์กรและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินต่อสาธารณะชน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การเปิดเผยข้อมูล การแสดงข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัทต่อสาธารณะชน โดยการเปิดเผยสารสนเทศที่อาจมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อหลักทรัพย์ของบริษัท การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ และอาจมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ซึ่งข้อมูลนั้นจะต้องมีความถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ

การควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO 2013 กระบวนการที่ปฏิบัติการควบคุมภายในที่เป็นขั้นตอนที่มีผลบังคับใช้เมื่อ 14 ธันวาคม ค.ศ 2014 มี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (Market for Alternative Investment – MAI) เป็นตลาดหลักทรัพย์แห่งที่สองของประเทศไทย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2542 และเปิดทำการซื้อขายวันแรกเมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2544 มีจุดประสงค์การทำงานโดยทั่วไป เหมือนกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ทำหน้าที่เป็นตลาดทุน เพื่อให้กิจการต่างๆ สามารถระดมเงินทุนเพิ่มเติมจากสาธารณะได้ แต่ตลาดใหม่นี้ จะเน้นไปที่กิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (เอสเอ็มอี – SME) และกิจการเกี่ยวกับนวัตกรรม โดยได้ผ่อนผันหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ลง เช่น ทุนชำระแล้วขั้นต่ำของหลักทรัพย์ในตลาดหลัก คือ 200 ล้านบาท ในขณะที่ขั้นต่ำของตลาดใหม่ ลดลงเป็น 40 ล้านบาท เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้กิจการขนาดเล็ก ที่ไม่สามารถเข้าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ ได้มีหนทางในการระดมทุน รวมทั้งสนับสนุนอุตสาหกรรมการลงทุน (venture capital) เพื่อเพิ่มจำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ทำหน้าที่ส่งเสริมการออมและการระดมเงินทุนระยะยาว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการที่เกี่ยวข้อง โดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งปันกันสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจและอุตสาหกรรมภายในประเทศ มีการดำเนินงานหลัก ได้แก่ การรับหลักทรัพย์จดทะเบียนและดูแลการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน การซื้อขายหลักทรัพย์และการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ การกำกับดูแลบริษัทสมาชิกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูลและการส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน

สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และบริษัทตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนกำกับดูแลตลาดทุน อาทิ การระดมทุน สินค้าและบริการ ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง การกระทำอันไม่เป็นธรรมในตลาดทุน ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดตามกฎหมาย

กลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เพื่อให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจใกล้เคียงกันได้อยู่ในหมวดเดียวกันเหมาะสมในการเปรียบเทียบระหว่างกันและเป็นข้อมูลด้านการลงทุนได้อย่างเหมาะสม โดยแนวทางการจัดกลุ่มนั้นให้สามารถสะท้อนประเภทธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนได้ชัดเจน และสะท้อนให้เห็นถึงอุตสาหกรรมของประเทศได้มากขึ้น

โดยในปี 2558 เป็นต้นไปได้มีการจัดบริษัทจดทะเบียนในเอ็ม เอ ไอ แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมมีโครงสร้าง 8 อุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) คือแบบประเมินที่คณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้พัฒนาแบบประเมินนี้เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้บริษัทใช้เป็นแนวทางในการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วยตนเอง โดยใช้กรอบแนวคิดของ COSO 2013 มาปรับเหมาะสมกับบริษัทจดทะเบียน มีคำถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ตามองค์ประกอบของ COSO 2013 และขยายความแต่ละส่วนตามหลักการย่อย 17 หลักการ เพื่อให้มีความชัดเจนในการประเมินการควบคุมภายในให้มากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา การเปิดเผยข้อมูล การควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ การวิเคราะห์เนื้อหาในรายงานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี หลักการเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำดังนี้

- 2.1 ความหมายและประโยชน์ของการควบคุมภายใน
- 2.2 การควบคุมภายในตามแนวคิด COSO 2013
- 2.3 หลักการเปิดเผยข้อมูลในแบบรายการข้อมูลประจำปีและรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
- 2.4 แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในตามเกณฑ์สำนักงานกำกับตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กตต.)
- 2.5 บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและประโยชน์ของการควบคุมภายใน

2.1.1 ความหมายของการควบคุมภายใน

จันทนา สาขากร, นิพันธ์ เห็น โชคชัยชนะ, ศิลปะพร ศรีจันทเพชร (2557) คำนิยามของการควบคุมภายใน (Internal Control) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

2.1.1.1 สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (AICPA) โดยคณะกรรมการพิจารณาวิธีการปฏิบัติงานสอบบัญชี (The Committee on Auditing Procedure) ได้ศึกษาเรื่องการควบคุมภายในและได้จัดพิมพ์รายงานเรื่อง “Internal Control-Elements of a Coordinated System and its importance to Management and the Independent Public Accountants” เมื่อพ.ศ 2491 ในรายงานดังกล่าวได้ให้ความหมายของการควบคุมภายใน ดังนี้ การควบคุมภายในคือแผนการจัดแบ่งหน่วยงาน วิธีปฏิบัติงานที่ประสานสัมพันธ์กันและมาตรการต่างๆ ที่กิจการกำหนดขึ้น และถือปฏิบัติภายในองค์กร เพื่อปกป้องรักษาทรัพย์สินของกิจการ รวมทั้งสอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการบัญชี เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินงานและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามนโยบายที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ AICPA ได้กำหนดประเภท

ของการควบคุมภายในไว้ 2 ประเภท ด้วยกันคือ 1) การควบคุมด้านการบริหาร (Administrative or Operational or Management Control) 2) การควบคุมด้านการบัญชี (Accounting Control)

2.1.1.2 สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC) การควบคุมภายในหมายถึง กระบวนการที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ผู้บริหาร และบุคคลอื่น ได้ออกแบบ นำไปปฏิบัติและดูแลให้เหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการกับความน่าเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานและการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

2.1.1.3 COSO ในพ.ศ 2535 การควบคุมภายในคือกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดร่วมกันโดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร ตลอดจนพนักงานขององค์กรทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า วิธีการหรือการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมในเรื่องของ 1) การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน (Effectiveness and Efficiency of Operation) 2) ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Reliability of Financial Reporting) 3) การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ (Compliance with Laws and Regulations)

2.1.2 ประโยชน์ของการควบคุมภายใน

อุษณา ภักธมนตรี (2557) ให้ประโยชน์ของการควบคุมภายในพิจารณาได้ 3 แนวทางคือ

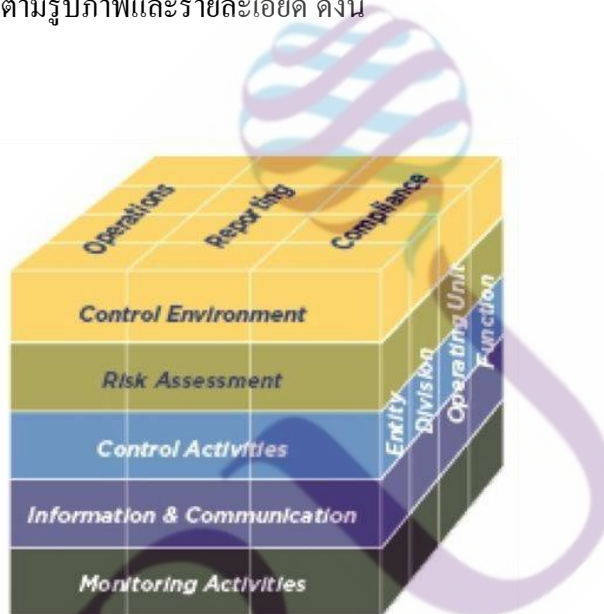
2.1.2.1 ประโยชน์สำหรับฝ่ายบริหาร ระบบการควบคุมภายในที่ดีจะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหารมีความมั่นใจว่า พนักงานและลูกจ้าง ได้ปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง รายงานต่างๆ ได้จัดทำขึ้นอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้และทันเวลาที่กำหนดตลอดจนมีการป้องกันการผิดพลาดและการทุจริตหรือการสูญหายของทรัพย์สินไว้อย่างรัดกุม

2.1.2.2 ประโยชน์สำหรับพนักงานและลูกจ้าง จะเป็นเครื่องชี้นำแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและเป็นไปตามนโยบายที่ผู้บริหารวางไว้ เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2.1.2.3 ประโยชน์สำหรับผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจสอบภายใน ที่จะใช้ประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดขอบเขตปฏิบัติงานตรวจสอบ ทำให้การทำงานตรวจสอบของผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจสอบภายในรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 การควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013

องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO 2013 Internal Control-Integrated Framework (Stephan, 2013, p. 4) ได้ระบุว่ามียอดองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ 17 หลักการที่เชื่อมโยงกันเพื่อให้กระบวนการควบคุมภายในเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นรวมทั้งยังมีจุดเน้น (Point of Focus) ของแต่ละหลักการด้วยตามรูปภาพและรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 2.1 The COSO Cube

ที่มา: The 2013 COSO Framework & SOX Compliance

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) ในองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการควบคุม (Stephan, 2013, p. 5) ได้สรุปประเด็นองค์ประกอบที่ 1 ถึงการควบคุมภายในระดับพื้นฐานของกระบวนการและโครงสร้างของทั่วทั้งองค์กร เป็นรากฐานที่จะทำให้เกิดระบบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ ความมีประสิทธิภาพในการรายงานทางการเงินแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก การดำเนินการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปฏิบัติได้ตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดูแลทรัพยากรองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วยหลักการ 5 ประการ (หลักการที่ 1-5) คุณลักษณะจุดเน้น (Point of Focus) ดังนี้

หลักการที่ 1 องค์กรแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม

1.1 แสดงให้เห็นโดยผ่านคำสั่งการกระทำ พฤติกรรม

- 1.2 จัดทำมาตรฐานของจรรยาบรรณ
- 1.3 ประเมินการยึดมั่นในมาตรฐานของจรรยาบรรณ
- 1.4 รายงานการเบี่ยงเบนในเวลาที่เหมาะสม

หลักการที่ 2 คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน

- 2.1 กำหนดความรับผิดชอบในการกำกับดูแล
- 2.2 กรรมการบริษัทที่มีความรู้ความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ
- 2.3 ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ จากฝ่ายบริหาร
- 2.4 กำกับดูแลในเรื่องสภาพแวดล้อมของการควบคุมการประเมินความเสี่ยง

หลักการที่ 3 ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (oversight) ของคณะกรรมการ

- 3.1 พิจารณาโครงสร้างทั้งหมดของกิจการ
- 3.2 กำหนดสายการรายงาน
- 3.3 กำหนด มอบหมาย และจำกัดขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

หลักการที่ 4 องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

- 4.1 วางนโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร
- 4.2 ประเมินความสามารถรายบุคคลและระบุส่วนที่ยังขาดอยู่เพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 4.3 จูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากร
- 4.4 วางแผนและเตรียมสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (Succession)

หลักการที่ 5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

- 5.1 บังคับให้มีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในผ่าน โครงสร้างองค์กร อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
- 5.2 กำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจและการให้รางวัล
- 5.3 ประเมินตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน สิ่งจูงใจ และรางวัลอย่างต่อเนื่อง
- 5.4 พิจารณาความกดดันในการทำงานที่มากเกินไป
- 5.5 ประเมินผลกาปฏิบัติงาน การให้รางวัล และการลงโทษพนักงานเป็นรายบุคคล

องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การประเมินความเสี่ยง (Stephan, 2013, p. 5) ได้สรุปประเด็นพื้นฐานในการกำหนดวิธีการของการจัดการความเสี่ยง ซึ่งหมายถึงความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นและส่งผลเสียต่อความสำเร็จในวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ จึงต้องมีการประเมินการจัดการความเสี่ยง เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และนำไปดำเนินการเพื่อจัดการผลกระทบนั้น ที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งในสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ประกอบด้วยหลักการ 3 ประการ (หลักการที่ 6-9) คุณลักษณะจุดเน้น (Point of Focus) ดังนี้

หลักการที่ 6 องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

- 6.1 องค์กรปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป
- 6.2 องค์กรกำหนดสาระสำคัญของรายงานทางการเงิน
- 6.3 รายงานทางการเงินสะท้อนถึงกิจกรรมขององค์กร
- 6.4 คณะกรรมการอนุมัติและสื่อสารนโยบายบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานรับทราบ และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร

หลักการที่ 7 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

- 7.1 ระบุความเสี่ยงทุกประเภท ทั้งระดับ องค์กร ฝ่ายงาน
- 7.2 วิเคราะห์ความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายใน/ภายนอก
- 7.3 ให้ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วม
- 7.4 ประเมินนัยสำคัญของความเสี่ยงที่ระบุ
- 7.5 กำหนดว่าจะตอบสนองความเสี่ยงอย่างไร

หลักการที่ 8 องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

- 8.1 ประเมิน โอกาสที่จะเกิดการทุจริตประเภทต่างๆ
- 8.2 ทบทวนเป้าหมาย แรงจูงใจและแรงกดดัน
- 8.3 คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสเกิดทุจริต และ มาตรการป้องกัน
- 8.4 บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานปฏิบัติตามนโยบาย

หลักการที่ 9 องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน

9.1 ประเมินการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอก

9.2 ประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจ

9.3 ประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) กิจกรรมการควบคุม เน้นในด้านการปฏิบัติ (Stephan, 2013, p. 5) ได้สรุปประเด็นในองค์ประกอบนี้มีความเกี่ยวข้องกับนโยบาย ขั้นตอนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน ที่ช่วยจัดการลดความเสี่ยงส่งเสริมให้วัตถุประสงค์องค์กรสำเร็จ ทั้งนี้ จะเน้นถึงการปฏิบัติในทุกระดับขององค์กร ประกอบด้วยหลักการ 3 ประการ (หลักการที่ 10-12) คุณลักษณะและจุดเน้นดังนี้

หลักการที่ 10 องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

10.1 การควบคุมเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กร

สภาพแวดล้อม ลักษณะของงาน

10.2 มีมาตรการการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น นโยบาย คู่มือ

ระเบียบ 10.3 กำหนดกิจกรรมควบคุมให้มีความหลากหลายอย่างเหมาะสม การผสมผสานของกิจกรรมการควบคุมหลายๆประเภท

10.4 กำหนดให้มีการควบคุมทุกระดับขององค์กร

10.5 มีการแบ่งแยกหน้าที่ ผู้อนุมัติ ผู้บันทึก ผู้ดูแลเก็บรักษา

หลักการที่ 11 องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

11.1 กำหนดความเกี่ยวข้องกันของการใช้ IT ในกระบวนการธุรกิจกับการควบคุมทั่วไปทางด้าน IT ให้เหมาะสม

11.2 กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้าน โครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสม

11.3 กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านความปลอดภัยให้เหมาะสม

11.4 กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านการจัดหา การพัฒนา และดูแลรักษาระบบ

หลักการที่ 12 องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

12.1 มีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามการทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการผู้บริหาร

12.2 มีนโยบายเพื่อให้การอนุมัติการทำธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสีย

12.3 มีนโยบายเพื่อให้การอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัท
เสมือนเป็นรายการที่ทำกับบุคคลภายนอก

12.4 มีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อย บริษัทร่วม
องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

สารสนเทศ (Stephan, 2013, p. 5) ได้สรุปประเด็นไว้ว่าข้อมูลที่ได้รับหรือสร้างขึ้นโดยผู้บริหารที่มาจากทั้งแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกเพื่อรองรับองค์ประกอบการควบคุมภายใน การสื่อสารข้อมูลที่มาจกทั้งแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกเพื่อเผยแพร่เป็นข้อมูลสำคัญและจำเป็นต่อการตอบสนองทั้งข้อกำหนดและความคาดหวัง สนับสนุนการจัดการประชุมของกรรมการหรือผู้ลงทุน การสื่อสารภายในและข้อมูลทั่วทั้งองค์กร นั้นช่วยให้การบริหารงานในระดับการจัดการ ได้มีการควบคุมการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจัง ประกอบด้วย 3 หลักการ (หลักการที่ 13-15) คุณลักษณะและจุดเน้นดังนี้

หลักการที่ 13 องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้

- 13.1 ระบุสารสนเทศที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน
- 13.2 พิจารณา ต้นทุน ประโยชน์ รวมทั้งปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล
- 13.3 ดำเนินการเพื่อให้กรรมการมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจ
- 13.4 ดำเนินการเพื่อให้กรรมการได้รับหนังสือเชิญประชุมและเอกสารล่วงหน้าก่อนการ

หลักการที่ 14 องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้

- 14.1 มีกระบวนการสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ มีช่องทางที่เหมาะสม
- 14.2 มีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงกรรมการอย่างสม่ำเสมอ
- 14.3 จัดให้มีช่องทางสื่อสารลับเพื่อแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต

หลักการที่ 15 องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน

- 15.1 สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ มีช่องทางที่เหมาะสม
- 15.2 มีช่องทางสื่อสารลับ สำหรับผู้มีส่วนได้เสียภายนอก แจ้งเบาะแสการทุจริต

องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Stephan, 2013, p. 5) ได้สรุปประเด็นไว้ว่าเป็นกิจกรรม

การที่เป็นระยะหรือกระทำต่อเนื่อง เพื่อที่จะตรวจสอบได้ว่าองค์ประกอบทั้งห้าของการควบคุมภายใน รวมถึงการควบคุมที่มีผลต่อหลักการภายในแต่ละองค์ประกอบยังคงเป็นปัจจุบัน ใช้การได้ ต่อผลของการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในองค์กร ประกอบด้วย 2 หลักการ (หลักการที่ 16-17) คุณลักษณะและจุดเน้น ดังนี้

หลักการที่ 16 องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม

- 16.1 จัดให้มีการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนด ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์
- 16.2 จัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินโดยผู้ตรวจสอบภายใน
- 16.3 ความถี่การติดตามและประเมินผล มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท
- 16.4 ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน โดยผู้มีความรู้ความสามารถ
- 16.5 กำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายใน ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ
- 16.6 ส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน

หลักการที่ 17 องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม

- 17.1 ประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการแก้ไขอย่างทันที่
- 17.2 รายงานต่อคณะกรรมการบริษัททันทีที่เกิดเหตุการณ์ทุจริตร้ายแรง การฝ่าฝืนกฎหมาย หรือการกระทำที่ผิดปกติ ซึ่งกระทบชื่อเสียงและฐานะการเงินบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ
- 17.3 รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางแก้ไข ต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบ ในเวลาอันควร

2.3 หลักการเปิดเผยข้อมูลในแบบรายการข้อมูลประจำปีและรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีหน้าที่จัดทำและนำเสนอรายงานที่แสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานและการรายงานตามมาตรา 56 ต่อ ก.ล.ต. เพื่อให้ผู้ลงทุนได้ใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบการตัดสินใจลงทุน ดังนั้นแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 56-1 และ รายงานประจำปีที่จัดส่งให้แก่ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นข้อมูลชุดเดียวกัน (สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2556, น. 5) กล่าวว่าเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถศึกษาติดตามข้อมูลที่สำคัญของบริษัทที่จดทะเบียน ในการใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนได้ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการประกอบธุรกิจ การบริหารจัดการ ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน นอกเหนือจากข้อมูลในเชิงตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในงบการเงิน ซึ่งการที่ผู้ลงทุนเข้าใจและมีข้อมูลของบริษัทอย่างเพียงพอตามความเป็นจริง จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือ ทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 บริษัทจดทะเบียนไทยในภาพรวม และส่งผลดีต่อตลาดทุนไทยโดยรวมในการเป็นแหล่งระดมทุนและตลาดทุนของผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วย

หลักการการเปิดเผยการควบคุมภายในตามข้อกำหนดของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ตามแบบประจำปี 56-1 และแบบรายงานประจำปี จะต้องมีการสรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของบริษัท แสดงการเปิดเผยว่าคณะกรรมการบริษัทได้ใช้แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง ตามแบบ COSO ที่มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน

ทั้งนี้สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีนโยบายที่จะให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการพิจารณาคุณสมบัติ ของบริษัทที่จะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ในเรื่องการมีระบบการควบคุมภายในที่ดี การมีโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการที่ดี และมีการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) ภายในองค์กรที่จะช่วยป้องกันการถ่ายเทผลประโยชน์จากการทำรายการระหว่างกัน ตลอดจนการมี ระบบการจัดเก็บข้อมูลและบุคลากรที่จะทำให้การเปิดเผยข้อมูลและรายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ จึงมีการเน้นการสอบทานของผู้ตรวจสอบบัญชีในการรายงานด้านงบการเงินโดยเฉพาะ 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ ความเพียงพอรองรับระบบควบคุมภายในและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน

2.4 แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.). (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563, ออนไลน์)

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้รับความร่วมมือจากไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส ประเทศไทย (PwC Thailand) พัฒนาแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้บริษัทใช้เป็นแนวทางในการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วยตนเอง แบบประเมินนี้ ได้จัดทำตามแนวคิดของ COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ที่ได้ปรับปรุง framework ใหม่ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2556 และนำมาปรับให้เข้าใจง่ายขึ้น รวมทั้งเหมาะสมกับบริษัทจดทะเบียนไทย ซึ่งคำถามหลักยังแบ่งออกเป็น 5 ส่วนเช่นเดียวกับแนวทางของ COSO 2013 แยกแต่ละส่วนตาม 17 หลักการ และในแต่ละหลักการจะมีคุณลักษณะและจุดเน้นเพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพของแต่ละส่วนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินหรือทบทวนความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในเป็นประจำทุกปี และอาจมีการทบทวนเพิ่มเติมหากเกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัทย่างมีนัยสำคัญ การประเมินดังกล่าวควรผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัท เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเห็น มีความเข้าใจตรงกัน และสามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริษัทได้ การตอบแบบประเมินในแต่ละข้อ ควรอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติจริงหากประเมินแล้วพบว่าบริษัทยังขาดการควบคุมภายในที่เพียงพอในข้อใด ไม่ว่าจะเป็นการไม่มีระบบในเรื่องนั้น หรือมีแล้วแต่ยังไม่เหมาะสมบริษัทควรอธิบายเหตุผลและแนวทางแก้ไขประกอบไว้ด้วย

2.5 บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ได้ความสอดคล้องในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ด้านการควบคุมภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาในรายงานประจำปี ภายใต้กรอบแนวคิด การศึกษาและมุมมองด้านต่างๆ ที่หลากหลายและมีความเกี่ยวข้องในการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในบริษัทจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

ในการศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมภายในกับคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี ได้พบว่าผลการศึกษาในเรื่องความคิดเห็นของนักบัญชีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทางเลือกเพื่อการลงทุนเกี่ยวกับการวางระบบควบคุมภายในและสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่มีผลต่อคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี สกสพร พิณลย์วงศ์ (2554) สรุปผลการศึกษาว่าการวางระบบควบคุมภายในและสภาพแวดล้อมภายในองค์กรมีผลต่อคุณภาพข้อมูลการทางบัญชีซึ่งจะทำให้คุณภาพข้อมูลทางบัญชี

มีความเข้าใจได้มีความน่าเชื่อถือสามารถเปรียบเทียบได้และนำไปใช้ในการบริหารงาน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการวางระบบการควบคุมภายในและสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเพื่อให้ระบบงานและบุคลากรทำงานประสานงานกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

ทั้งนี้การวิจัยเรื่องการเปิดเผยข้อมูลภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดีและผลประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 เบลจวรรณ โสขวิญญา (2559) โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการเปิดเผยข้อมูลกับผลประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย 3 กลุ่ม ซึ่งทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ผลการวิจัยพบว่า การเปิดเผยข้อมูลภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับผลประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย ประเภทของกลุ่มผู้บริหาร พนักงาน และอื่นๆ รวมทั้งผลประโยชน์ของกลุ่มนักลงทุน แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการบริหารความเสี่ยงกับการตกแต่งกำไร กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทิพวรรณ สวัสดิ์ (2560) ที่มีผลการศึกษาว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารความเสี่ยง อยู่ในระดับดี และมี 2 องค์ประกอบที่กลุ่มตัวอย่างได้มีการเปิดเผยอยู่ในระดับดีมาก คือองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เช่นมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการควบคุมภายในและการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพื่อป้องกันการตกแต่งกำไรในดุลพินิจของผู้บริหาร มีการกำหนดโครงสร้างองค์กร และแผนงานความรับผิดชอบของบุคลากรภายในองค์กรอย่างชัดเจนสามารถตรวจสอบแผนงานของบุคลากรได้อย่างเป็นระบบ และองค์ประกอบด้านการติดตามผล บริษัทมีการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง มีการติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัท กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โชติญาณ หิตะพงศ์ (2549) ผลการศึกษาในงานวิจัยเชิงประจักษ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ ๆ ของบริษัท ได้แก่ โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สัดส่วนกรรมการอิสระ อายุการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง และการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง คุณลักษณะที่พบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูล คือ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ แสดงว่า บริษัทที่มีการถือหุ้นโดย

ชาวต่างชาติในสัดส่วนที่สูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักลงทุนที่มีความหลากหลายขึ้น สำหรับคุณลักษณะที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับของการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่อายุการดำเนินงาน และโครงสร้างการเป็นเจ้าของ บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานยาวนานมักจะเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะบริษัทมีชื่อเสียง มีประสบการณ์ จึงเป็นที่รู้จักของผู้ลงทุนอยู่แล้ว จึงทำให้ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลมากนัก ส่วนบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นที่มีอัตราการกระจุกตัวสูง ซึ่งผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ทราบข้อมูลภายในอยู่แล้ว จึงทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับที่ต่ำ นอกจากนี้ ผลการวิจัยสำหรับตัวแปรควบคุม พบว่า บริษัทขนาดใหญ่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก และยังพบว่าความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม โดยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ค่อนข้างสูงและแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ

เรื่องความสอดคล้องของการบริหารความเสี่ยงตามหลัก COSO ERM 2017 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ภูมิภาค วรทวีธารง (2561) ที่ได้ศึกษาและพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการปฏิบัติตามหลักการบริหารความเสี่ยงในองค์กรมากที่สุดก็คือกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค โดยมีการปฏิบัติตามอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ และมีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดในการปฏิบัติตามองค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมและการควบคุม การกำกับดูแลและวัฒนธรรมองค์กร (Governance and Culture) การกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ (Strategy and Objective Setting) ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคนั้นจะต้องมีการตอบสนองลูกค้ารายใหญ่ ดังนั้นการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบ COSO ในองค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการควบคุมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเชื่อถือต่อลูกค้ารายใหญ่

การเปิดเผยการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สุภมาส หอมตระกูล 2555 ได้ศึกษาว่าการเปิดเผยการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO กับขนาดของบริษัทและผลการดำเนินงานและการเปิดเผยดังกล่าวจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ผลการศึกษาได้พบว่าการเปิดเผยการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO อยู่ในระดับการเปิดเผยน้อย โดยองค์ประกอบที่เปิดเผยอยู่ในระดับดีมีเพียงกิจกรรมการควบคุมและสภาพแวดล้อมองค์กรที่ระดับพอใช้เท่านั้น ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุเหตุการณ์ การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองต่อความเสี่ยง สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามผลมีการเปิดเผยในระดับน้อยถึงน้อยมาก และพบว่าอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะมีระดับ

การเปิดเผยที่แตกต่างกันโดยในภาพรวมอุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการเปิดเผยระดับน้อยมาก

การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน 2013 ของกลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ชวณฉ รินสินจ้อย 2559 ได้ศึกษาว่า การเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในของกลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามกรอบแนวทาง COSO 2013 มีอยู่ 5 องค์ประกอบโดยรวมพบการเปิดเผยในระดับมาก โดยมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดในองค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมติดตามผลตามลำดับ และแหล่งที่พบการเปิดเผย เกี่ยวกับการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 แสดงไว้ในรายงานประจำปี และรายงานประจำปี แบบ 56-1 ผลการศึกษาความแตกต่างของการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในแบ่งประเภทตามขนาดของธุรกิจ 3 ขนาดกิจการ กิจการขนาดใหญ่ กิจการขนาดกลาง กิจการขนาดเล็ก และได้พบว่า กิจการขนาดใหญ่มีการเปิดเผยมากที่สุด รองลงมา กิจการขนาดกลาง และ กิจการขนาดเล็กพบการเปิดเผยน้อยที่สุด

นอกจากการศึกษาวิจัยของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว ได้พบว่าในรายงานวิจัยการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในของบริษัทอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก Yinling Liu (2561) ได้ศึกษาข้อมูลของกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ระหว่างปี 2558-2560 ได้รายงานผลการวิจัยว่าด้วยปัญหาของสถานการณ์ในปัจจุบัน อาจทำให้การสร้างระบบการควบคุมภายในยังไม่สมบูรณ์ จึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในของบริษัทได้รับการจดทะเบียนแล้วนั้นยังไม่เพียงพอต่อบุคคลภายนอก ดังนั้นการวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในอาจส่งเสริมให้เกิดเสถียรภาพ ขององค์กรที่มีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จากข้อมูลในระหว่างปี 2558-2560 ได้พบว่าการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในของอุตสาหกรรมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จะเป็นแนวทางที่นำเสนอวิธีแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับภายในและภายนอกองค์กรได้และช่วยทำให้มีเป้าหมายมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงการเชื่อมโยงข้อมูลการควบคุมภายในที่ยังไม่เพียงพอ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการบริหารงานในระดับผู้มีอำนาจได้มีประสิทธิภาพบริหารงานให้องค์กรอยู่ได้อย่างราบรื่น มั่นคง

2.6 สรุปประเด็นและแนวคิด

ในบทนี้ผู้วิจัยได้อธิบายเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมถึงความหมาย และแนวคิดของการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 การเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายใน ใน รายงานประจำปี 56-1 และผลการดำเนินงานของกิจการ มีบทสรุปแนวคิดของ COSO 2013 และการเปิดเผยข้อมูลดังนี้

2.6.1 การมีระบบการควบคุมภายในที่ดีมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่มีประชาชนเป็นผู้ถือหุ้น โดยระบบที่ดีจะสามารถช่วยป้องกัน บริหาร จัดการความเสี่ยง หรือความเสียหายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัทและผู้ที่มีส่วนได้เสียได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทที่จะต้องดำเนินการให้มั่นใจว่า บริษัทมีระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม และเพียงพอในการดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กฎหมาย ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันทรัพย์สิน จากการทุจริต เสียหาย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชี รายงานที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ

2.6.2 COSO 2013 เป็นกรอบแนวคิดในการการมุ่งเน้นผู้วัตถุประสงค์ ด้าน (ก) การดำเนินงาน (ข) การกำกับ การปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ และ (ค) รายงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน ที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และกิจกรรมการติดตามประเมินผล มีการแจกแจงหลักการถึง 17 หลัก พร้อมกับมีจุดมุ่งเน้นที่ละเอียดพอที่จะให้ผู้ให้บริหารทางการเงินเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานด้านการควบคุมภายใน ร่วมกับหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ หัวหน้าฝ่ายบริหารความเสี่ยง โดยผู้ตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและการประเมินผล และรายงานความคืบหน้าของการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการตรวจสอบ และกรรมการบริหารทราบ รวมถึงต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับจังหวะเวลาที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ตรวจสอบภายนอก จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

2.6.3 การให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ต้องตรงตามกำหนดเวลา โปร่งใส เหมาะสม และเป็นกลางแก่ผู้ถือหุ้น นักลงทุนทั่วไป และสาธารณชน เพื่อให้กลุ่มนักลงทุนมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัท โดยข้อมูลในการเปิดเผยโดยเฉพาะการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงรายงานผลการประเมินความเสี่ยงของการควบคุมภายในควรต้องเป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อกำหนดนโยบายการเปิดเผยข้อมูล จะเป็นแนวปฏิบัติของผู้บริหารและพนักงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนักลงทุนสัมพันธ์ จะมีเป้าหมายในการสร้างแนวทางปฏิบัติที่มุ่ง

สร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับกลุ่มนักลงทุน รวมถึงสร้างความไว้วางใจและความมั่นใจให้แก่ นักลงทุน

ทั้งนี้สำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ในบทที่ 3 ถัดไป จะกล่าวถึงระเบียบวิธีวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมไปถึงวิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เพื่อศึกษาการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ โดยใช้แนวคิดการควบคุมภายในของ COSO 2013 เป็นองค์ประกอบในการศึกษา โดยการดำเนินการศึกษานี้มีขอบเขตการศึกษาในขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตประชากร การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยเนื้อหาที่จะกล่าวในบทนี้มีดังต่อไปนี้

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยการศึกษาการเปิดเผยการควบคุมภายในตามแบบประเมินความพอเพียงของระบบการควบคุมภายในที่กำหนดโดยคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) ให้การเปิดเผยการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเพียงพอ นั้น มีการดำเนินการที่ใช้กรอบแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) มีกรอบงานที่องค์ประกอบหลักในการควบคุมภายในไว้ 5 ด้าน ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)
2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)
5. กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ประกอบด้วยการศึกษาการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 ตามแบบประเมินความพอเพียงของระบบการควบคุมภายในที่กำหนดโดยคณะกรรมการ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) ของกลุ่มบริษัทจดทะเบียน

ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 จำนวน 163 บริษัท แยกตาม 8 กลุ่มอุตสาหกรรม รายชื่อบริษัทตัวอย่างประชากรดังนี้

ตารางที่ 3.1 รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
1	ABICO	บริษัท เอบีโก้ โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
2	AU	บริษัท ออฟเตอร์ ยู จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
3	JCKH	บริษัท เจซีเค สออสพิทอลลิตี จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
4	KASET	บริษัท ไทยฮา จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
5	SUN	บริษัท ชันสวีท จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
6	TACC	บริษัท ที.เอ.ซี. คอนซูเมอร์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
7	XO	บริษัท เอ็กโซติก ฟู้ด จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
8	ABM	บริษัท เอเชีย ไบโอมเมส จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
9	AIE	บริษัท เอไอ เอนเนอร์จี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
10	PSTC	บริษัท เพาเวอร์ โซลูชั่น เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
11	QTC	บริษัท คิวทีซี เอนเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
12	SAAM	บริษัท เอสเอเอเอ็ม เอ็นเนอร์ยี ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
13	SEAOIL	บริษัท ซีออยล์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
14	SR	บริษัท สยามราช จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
15	TAKUNI	บริษัท ทากูนิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
16	TPCH	บริษัท ทีพีซี เพาเวอร์ โซลคิง จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
17	TRT	บริษัท ถิรไทย จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
18	UMS	บริษัท ยูนิค ไมนิ่ง เซอร์วิสเขต จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
19	UPA	บริษัท ยูไนเต็ด เพาเวอร์ ออฟ เอเชีย จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
20	UWC	บริษัท เอื้อวิทยา จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
21	APP	บริษัท แอปพลิเคชัน จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
22	COMAN	บริษัท โคแมนชี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
23	ICN	บริษัท อินฟอร์เมชั่น แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น เน็ตเวิร์คส จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
24	INSET	บริษัท อินฟราเซท จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
25	IRCP	บริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล รีเสิร์ช คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
26	ITEL	บริษัท อินเทอร์เน็ตลิงก์ เทเลคอม จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
27	NETBAY	บริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
28	PLANET	บริษัท แพลนเน็ต คอมมิวนิเคชั่น เอเชีย จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
29	SIMAT	บริษัท ไชแมท เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
30	SKY	บริษัท สกาย ไอซีที จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
31	SPVI	บริษัท เอส พี วี ไอ จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
32	TPS	บริษัท เดอะแพรคทีคัลโซลูชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
33	VCOM	บริษัท วินท์คอม เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
34	ACAP	บริษัท เอเชีย แคปปิตอล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
35	AF	บริษัท ไอรา แฟคตอริง จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
36	AIRA	บริษัท ไอรา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
37	ASN	บริษัท เอเอสเอ็น โบรกเกอร์ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
38	BROOK	บริษัท บรู๊คเคอร์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
39	GCAP	บริษัท จี แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
40	LIT	บริษัท ลิซ อิท จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
41	MITSIB	บริษัท มิตรลิบ ลิซซิ่ง จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
42	SGF	บริษัท เอสจีเอฟ แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
43	A5	บริษัท แอสเซท ไฟว์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	บริการ
44	AKP	บริษัท อัครีปราการ จำกัด (มหาชน)	บริการ
45	AMA	บริษัท อามา มารีน จำกัด (มหาชน)	บริการ
46	ARIP	บริษัท เออาร์ไอพี จำกัด (มหาชน)	บริการ
47	ATP30	บริษัท เอทีพี 30 จำกัด (มหาชน)	บริการ
48	AUCT	บริษัท สหการประมูล จำกัด (มหาชน)	บริการ
49	BOL	บริษัท บีซิเนส ออนไลน์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
50	CMO	บริษัท ซีเอ็มโอ จำกัด (มหาชน)	บริการ
51	D	บริษัท เดนทัล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
52	DV8	บริษัท ดีวี8 จำกัด (มหาชน)	บริการ
53	EFORL	บริษัท อี ฟอร์ แอล เอ็ม จำกัด (มหาชน)	บริการ
54	ETE	บริษัท บูรพา เทคโนโลยี เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน)	บริการ
55	FSMART	บริษัท ฟอรัท สมาร์ท เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	บริการ
56	FVC	บริษัท ฟิลเตอร์ วิชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
57	HARN	บริษัท หาญ เอ็นจิเนียริ่ง โซลูชั่นส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
58	IMH	บริษัท โรงพยาบาลอินเตอร์เมดิคัล แคร่ แอนด์ แล็บ จำกัด (มหาชน)	บริการ
59	KIAT	บริษัท เกียรติธนา ขนส่ง จำกัด (มหาชน)	บริการ
60	KOOL	บริษัท มาสเตอร์คูท อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	บริการ
61	LDC	บริษัท แอลดีซี เติ้นทิล จำกัด (มหาชน)	บริการ
62	MORE	บริษัท มอร์ รีเทิร์น จำกัด (มหาชน)	บริการ
63	MPG	บริษัท เอ็มพีจี คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
64	MVP	บริษัท เอ็ม วิชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
65	NBC	บริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
66	NCL	บริษัท เอ็นซีแอล อินเตอร์เนชั่นแนล โลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
67	NEWS	บริษัท นิวส์ เน็ตเวิร์ค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
68	NINE	บริษัท เนชั่น อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็ดดูเทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
69	OTO	บริษัท วันทูนัน คอนแทคส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
70	PHOL	บริษัท ผลชัยญูะ จำกัด (มหาชน)	บริการ
71	PICO	บริษัท พีโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	บริการ
72	QLT	บริษัท ควอลิตี้เทค จำกัด (มหาชน)	บริการ
73	RP	บริษัท ทำเรือราชาเฟอร์รี่ จำกัด (มหาชน)	บริการ
74	SE	บริษัท สยามอีสต์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
75	SLM	บริษัท เอส แอล เอ็ม คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
76	SONIC	บริษัท โซนิค อินเทอร์เน็ต จำกัด (มหาชน)	บริการ
77	SPA	บริษัท สยามเวลเนสกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	บริการ
78	THMUI	บริษัท ไทยมุย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
79	TNDT	บริษัท ไทย เอ็น ดี ที จำกัด (มหาชน)	บริการ
80	TNH	บริษัท โรงพยาบาลไทยนครินทร์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
81	TNP	บริษัท ธนพิริยะ จำกัด (มหาชน)	บริการ
82	TVD	บริษัท ทีวี ไคเร็ค จำกัด (มหาชน)	บริการ
83	TVT	บริษัท ทีวี ชันเดอร์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
84	VL	บริษัท วิ.แอล.เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
85	WINNER	บริษัท วินเนอร์กรุ๊ป เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
86	YGG	บริษัท อีกราชิล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	บริการ
87	2S	บริษัท 2 เอส เมทัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
88	ADB	บริษัท แอ็พพลาย ดีบี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
89	BM	บริษัท บางกอกซีทเมทัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
90	CHO	บริษัท ช ทวี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
91	CHOW	บริษัท เซาว์ สตีล อินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
92	CIG	บริษัท ซี.ไอ.กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
93	COLOR	บริษัท สาลี คัลเลอร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
94	CPR	บริษัท ซีพีอาร์ โกลบ อินดัสเตรียล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
95	FPI	บริษัท ฟอรัจูน พาร์ท อินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
96	GTB	บริษัท เจตาเบค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
97	KCM	บริษัท เค.ซี.เมททอลชีท จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
98	KUMWEL	บริษัท คัมเวล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
99	KWM	บริษัท เค. ดับบลิว. เมทัล เวอร์ค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
100	MBAX	บริษัท มัลติแบกซ์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
101	MGT	บริษัท เมกาเคมี (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
102	NDR	บริษัท เอ็น.ดี.รับเบอร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
103	PDG	บริษัท พรอดคิจ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
104	PIMO	บริษัท ไพโอเนียร์ มอเตอร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
105	PJW	บริษัท ปัญญาพัฒนาพลาสติก จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
106	PPM	บริษัท พรพรมเม็ททอล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
107	PRAPAT	บริษัท พีรพัฒน์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
108	RWI	บริษัท ระยองไวร์ อินดัสตรีส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
109	SALEE	บริษัท สาลีอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
110	SANKO	บริษัท ชังโกะ ไดคาซตั้ง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
111	SELIC	บริษัท ซีลิก คอร์ป จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
112	SFT	บริษัท ชริงเฟล็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
113	SWC	บริษัท เซอร์วิวด คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
114	TMC	บริษัท ที.เอ็ม.ซี. อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
115	TMI	บริษัท ทีระมงคล อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
116	TMW	บริษัท ไทยมิตซูวา จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
117	TPAC	บริษัท พลาสติก และหีบห่อไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
118	TPLAS	บริษัท ไทยอุตสาหกรรมพลาสติก (1994) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
119	UBIS	บริษัท ยูบิส (เอเชีย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
120	UEC	บริษัท ยูนิมิต เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
121	UKEM	บริษัท ยูเนียน ปีโตรเคมีคอล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
122	UREKA	บริษัท ยูเรกา ดีไซน์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
123	YUASA	บริษัท ยวซ่าแบตเตอรี่ ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
124	ZIGA	บริษัท ซิก้า อินโนเวชั่น จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
125	BGT	บริษัท บีจีที คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
126	BIZ	บริษัท บิสซิเนสอะไลमेंท์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
127	DOD	บริษัท ดีโอดี ไบโอเทค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
128	ECF	บริษัท อีสต์โคสต์เฟอ์นิเทค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
129	HPT	บริษัท โฮม พอตเทอรี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
130	IP	บริษัท อินเตอร์ ฟาร์มา จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
131	JUBILE	บริษัท ยูบิลลี่ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
132	MOONG	บริษัท มุ่งพัฒนา อินเทอร์เน็ต จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
133	NPK	บริษัท นิวพลัสนิติตั้ง จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
134	OCEAN	บริษัท โอเชียน คอมเมิร์ซ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
135	TM	บริษัท เทคโนเมดิคัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
136	ALL	บริษัท ออลล์ อินสไปร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
137	ARIN	บริษัท อรินสิริ แลนด์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
138	ARROW	บริษัท แอร์โรว์ ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
139	BC	บริษัท บุญทิศ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
140	BSM	บริษัท บิวเคอสมาร์ท จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
141	BTW	บริษัท บีที เบลท์ อินดัสตรีส์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
142	CAZ	บริษัท ซี เอ แซค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
143	CHEWA	บริษัท ชีวาทัย จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
144	CMC	บริษัท เจ้าพระยามหานคร จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
145	CRD	บริษัท เชียงใหม่ริมคอย จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
146	DIMET	บริษัท ไดเมท (สยาม) จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
147	FLOYD	บริษัท ฟลอยด์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
148	HYDRO	บริษัท ไฮโดรเทค จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
149	JSP	บริษัท เจ. เอส. พี. พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
150	K	บริษัท คิงส์แมน ซี.เอ็ม.ที.ไอ. จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
151	KUN	บริษัท วิลล่า คุณาลัย จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
152	META	บริษัท เมตา คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
153	PPS	บริษัท โปรเจค แพลนนิ่ง เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
154	PROUD	บริษัท พราว เรียด เอสเตท จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
155	SMART	บริษัท สมาร์ทคอนกรีต จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
156	STAR	บริษัท สตาร์ ยูนิเวอร์แซล เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
157	STC	บริษัท เอสทีซี คอนกรีต โปรดักต์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
158	STI	บริษัท สโตนเฮ็นจ์ อินเตอร์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
159	T	บริษัท ที เอ็นจินีเอริ่ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
160	TAPAC	บริษัท ทาปาโก้ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
161	THANA	บริษัท ธนาสิริ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
162	TIGER	บริษัท ไทย อิงเกอร์ โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
163	TITLE	บริษัท รมโพธิ์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

3.2.1 เกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ แยกตามโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม ที่มีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศในรายงาน 56-1 รายงานแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน และตามองค์ประกอบ COSO 2013 ที่จัดไว้บนเว็บไซต์ของสำนักงานตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประจำปี 2562

จากเกณฑ์ที่ใช้ ประชากรตามจำนวนบริษัทที่จดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 จำนวน 163 บริษัทแยกประชากรตามกลุ่มอุตสาหกรรมดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ 44 บริษัท
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม 38 บริษัท
3. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 28 บริษัท
4. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี 13 บริษัท
5. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร 13 บริษัท
6. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค 11 บริษัท
7. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน 9 บริษัท
8. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 7 บริษัท

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.3.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ บทความวิชาการ เอกสารออนไลน์ เพื่อให้ทราบข้อมูลการจัดการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013

3.3.1.1 แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ทั้ง 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ 73 จุดเน้นสำคัญ ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

3.3.1.2 ข้อมูลแบบแสดงรายการ 56-1 ประจำปี 2562

3.3.1.3 รายงานประจำปีของบริษัท

3.3.1.4 เว็บไซต์ของแต่ละบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลทั่วไป โครงสร้างการบริหาร นโยบาย และแนวทางปฏิบัติของบริษัท

3.3.1.5 เว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกี่ยวกับบทความ กฎเกณฑ์การกำกับของตลาดหลักทรัพย์ แนวทางการแสดงรายการ 56-1 สำหรับเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในและแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยกระดาดทำการตามรูปแบบของแบบประเมินความพอเพียงระบบการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 มาวิเคราะห์ ทั้งข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ข้อมูลสถิติ และค่าเฉลี่ย จะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้

3.4.1 การเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปิดเผยโดยใช้กระดาดทำการรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหา (Content) แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และในส่วนของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2562 (แบบ 56-1) โดยนำข้อมูลที่สำรวจมาแบ่งแยกและกระจาย เพื่อสรุปถึงการเปิดเผยการควบคุมภายใน ตาม 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ

3.4.3 การเปรียบเทียบการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 ระหว่างอุตสาหกรรมตาม โครงสร้าง 8 กลุ่มในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ โดยวิธีการเปรียบเทียบการ

เปิดเผยในเนื้อหาแนวทางปฏิบัติของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และระดับการเปิดเผยข้อมูลแหล่งที่ตรวจพบการเปิดเผยข้อมูลภายในกรอบแนวคิด COSO 2013

สรุปผลการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทั้งข้อมูลทฤษฎีและข้อมูลปฐมภูมิเพื่อสรุปถึงการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 โดย

1. สรุปการเปิดเผยข้อมูลเป็นข้อมูลสถิติ อัตราร้อยละและค่าเฉลี่ย
2. แหล่งที่ตรวจพบการเปิดเผยการควบคุมภายในทั้ง 17 หลักการ
3. สรุปอัตราการเปิดเผยเปรียบเทียบระหว่างอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ได้ทำการจัดเก็บข้อมูลตามแบบประเมินความ พอเพียงของระบบการควบคุมภายใน โดยใช้กระดาษทำการในการจัดเก็บข้อมูลว่ามีการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในอย่างไร แบ่งการศึกษาการเปิดเผยข้อมูล ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 4.1 ผลการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013
- 4.2 แหล่งที่ตรวจพบการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน
- 4.3 เปรียบเทียบการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม

4.1 ผลการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013

ผลการศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ จำนวน 163 บริษัท โดยการเก็บข้อมูลทุกข้อมูตามกรอบแนวคิด COSO 2013 ใน 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ ซึ่งจะแสดงตารางการศึกษาจำนวน 17 ตาราง

4.1.1 องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หมายถึง คณะกรรมการองค์การและฝ่ายบริหารระดับสูงจะต้องสร้างบรรยากาศระดับสูง ภายในองค์การเพื่อให้ทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน การรักษาคุณค่าของ ความซื่อตรงและมาตรฐานของความประพฤติ องค์ประกอบนี้เกี่ยวข้องกับ การกำหนดมาตรฐาน การ ทำหน้าที่คณะกรรมการองค์การในการกำกับดูแลฝ่ายบริหารอย่างเข้มแข็ง การจัดโครงสร้างองค์การ การรายงานตามหน้าที่รับผิดชอบ การจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ การมีตัววัดในการ ประเมินผลและให้แรงจูงใจบุคลากรที่เหมาะสม ซึ่งสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นพื้นฐานและมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน โดยแสดง 5 หลักการจุดเน้นที่สำคัญ 22 จุด ได้แก่

1. หลักการที่ 1 องค์กรแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง ในเอกสารที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ได้แก่ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) แบบประเมินความเพียงพอของการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 และรายงานประจำปี โดยมีการเปิดเผยแนวทางปฏิบัติของการควบคุมภายใน โดยมีคุณลักษณะจุดเน้น (Point of Focus) ดังนี้

1.1 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดแนวทาง และมีการปฏิบัติที่อยู่บนหลักความซื่อตรงและการรักษาจริยบรรณในการดำเนินงาน ที่ครอบคลุมถึง

1.1.1 การปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

1.1.2 การปฏิบัติต่อกู้ค้า ลูกค้า และบุคคลภายนอก

1.2 มีข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงและการรักษาจริยบรรณ ที่ครอบคลุมถึง

1.2.1 มีข้อกำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณ (code of conduct) สำหรับผู้บริหารและพนักงาน ที่เหมาะสม

1.2.2 มีข้อกำหนดห้ามผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับกิจการ ซึ่งรวมถึงการห้ามคอร์รัปชันอันทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร

1.2.3 มีบทลงโทษที่เหมาะสมหากมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดข้างต้น

1.2.4 มีการสื่อสารข้อกำหนดและบทลงโทษข้างต้นให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบ เช่น รวมอยู่ในการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ ให้พนักงานลงนามรับทราบข้อกำหนดและบทลงโทษเป็นประจำทุกปี รวมทั้งมีการเผยแพร่ code of conduct ให้แก่พนักงานและบุคคลภายนอกได้รับทราบ

1.3 มีกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม Code of Conduct

1.3.1 การติดตามและประเมินผลโดยหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยกำกับดูแลการปฏิบัติ (compliance unit)

1.3.2 การประเมินตนเองโดยผู้บริหารและพนักงาน

1.3.3 การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอิสระจากภายนอกองค์กร

1.3.4 รายงานการเบี่ยงเบนในเวลาที่เหมาะสม(integrity) และจรรยาบรรณ

1.4 มีการจัดการอย่างทันเวลา หากพบการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับความซื่อตรงและการรักษาจริยบรรณ

1.4.1 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถตรวจพบการฝ่าฝืนได้ภายในเวลาที่เหมาะสม

1.4.2 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถลงโทษหรือจัดการกับการฝ่าฝืนได้อย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร

1.4.3 มีการแก้ไขการกระทำที่ขัดต่อหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณอย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร

ตารางที่ 4.1 หลักการที่ 1 องค์กรแสดงความมุ่งมั่นต่อคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม
(Demonstrates commitment to integrity and ethical values)

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
1.1	คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดแนวทางและมีการปฏิบัติที่อยู่บนหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณในการดำเนินงานที่ครอบคลุมถึง	156	95.70	7	4.30
1.2	มีข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงและรักษาจรรยาบรรณ	156	95.70	7	4.30
1.3	มีกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม Code of Conduct	155	95.10	8	4.90
1.4	มีการจัดการอย่างทันเวลา หากพบการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณ	156	95.70	7	4.30
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 1		155.75	95.55	7.25	4.45

จากตารางที่ 4.1 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยการควบคุมภายใน หลักการที่ 1 องค์กร แสดงความมุ่งมั่นต่อคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม (Demonstrates commitment to integrity and ethical values) ประกอบไปด้วย 4 จุดสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 1.1 บริษัทได้มีการกำหนดแนวทางให้บุคลากรในบริษัทให้ถือปฏิบัติอยู่บนหลัก ความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณ โดยการจัดทำคู่มือจริยธรรมหรือจรรยาบรรณ (Code of Conduct) พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 95.70 ไม่พบการเปิดเผย ร้อยละ 4.30 ส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทได้มีการกำหนดแนวทางให้บุคลากรในบริษัทให้ถือปฏิบัติอยู่บนหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณ โดยการจัดทำคู่มือจริยธรรมหรือจรรยาบรรณ (Code of Conduct) บางบริษัท กำหนดเป็น จรรยาบรรณ Asian ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ทุกภาคส่วนปฏิบัติหน้าที่ไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้ความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดเผยไว้ใน รายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 1.2 บริษัทได้มีการจัดทำคู่มือจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจ (Code of Conduct) เป็นลายลักษณ์อักษรและได้เปิดเผยแนวทางปฏิบัติไว้ร้อยละ 95.70 ไม่พบการเปิดเผยข้อมูล ร้อยละ 4.30 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า บริษัทกำหนดให้มีนโยบายการกำกับดูแลกิจการและคู่มือจรรยาบรรณธุรกิจ (Code of Conduct) เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ได้มีการทบทวนแก้ไขปรับปรุงตามแนวทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการมีหน้าที่สื่อสารให้ กรรมการ ที่ปรึกษา ผู้บริหาร และพนักงานทุกคนเข้าใจ ยอมรับหลักปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแล กิจการปฏิบัติตามคู่มือจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท ดังที่ ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งมีการเปิดเผยในรายงานประจำปีแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 1.3 มีกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม Code of Conduct พบบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลจำนวนร้อยละ 95.10 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 4.90 โดยส่วนใหญ่ได้ กำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามจริยธรรมหรือจรรยาบรรณทางธุรกิจของ บริษัทอย่างต่อเนื่อง เช่น กำหนดให้มีนโยบายการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย นโยบายการไม่ละเมิดสิทธิ มนุษยชน (Human Rights) นโยบายการดำเนินธุรกิจภายใต้มาตรฐานสิ่งแวดล้อม นโยบายการไม่ ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการต่อต้านการทุจริตและการคอร์รัปชัน นโยบายการรับหรือการ ให้สิ่งของหรือประโยชน์อื่นใด นโยบายการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่ง หลักทรัพย์ การรับแจ้งเบาะแส หรือข้อร้องเรียน ซึ่งมีการเปิดเผยในรายงานประจำปีแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 1.4 มีการจัดการอย่างทันเวลา หากพบการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับ ความ ซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณ บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลมีจำนวนร้อยละ 95.70 และไม่พบ การเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 4.30 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า บริษัทได้ติดตามการปฏิบัติงานตามแนวทางที่กำหนดไว้ และได้กำหนดบทลงโทษทางวินัยหากพบผู้กระทำผิดจรรยาบรรณธุรกิจ หรือ ทำผิดกฎหมาย ในกรณีที่มีการกระทำที่ขัดต่อระเบียบและข้อบังคับของบริษัท จะมีการพิจารณา ลงโทษตามลักษณะแห่งความผิดตามสมควรแก่กรณีซึ่งมีการเปิดเผยในรายงานประจำปีแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 1 องค์กรแสดงถึงความเชื่อมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง และ จริยธรรม มีการเปิดเผยในรายงานประจำปี และแบบรายงาน 56-1 การเปิดเผยการควบคุม ภายในตาม กรอบงาน COSO 2013 คือ มีการกำหนด มีการจัดทำ Code of Conduct เป็นลายลักษณ์ อักษร เพื่อใช้ เป็นแนวทางปฏิบัติให้ผู้บริหารและพนักงานในบริษัทถือปฏิบัติอยู่บนความซื่อตรง และรักษา จรรยาบรรณ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ หากฝ่าฝืนมีบทลงโทษตามระเบียบ บริษัทและ กฎหมาย โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1 ซึ่งจากการศึกษาพบที่มีการ เปิดเผยในอัตราร้อยละ 95.55 และไม่เปิดเผยในอัตราร้อยละ 4.45

2. หลักการที่ 2 คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน

2.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแยกจากฝ่ายบริหาร โดยได้ส่งวน สิทธิ์อำนาจเฉพาะของคณะกรรมการ ไว้อย่างชัดเจน

2.2 คณะกรรมการกำกับดูแลให้มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและ วัดผลได้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน

2.3 คณะกรรมการกำกับดูแลให้บริษัทกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและ ผู้บริหารให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎบัตร ซึ่งครอบคลุม บทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการ ตรวจสอบ ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้รับผิดชอบต่อรายงานทางการเงิน

2.4 คณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท และมีความเชี่ยวชาญที่เป็น ประโยชน์ต่อบริษัท หรือสามารถขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ได้

2.5 คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มีความรู้ ความสามารถน่าเชื่อถือ และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง เช่น ไม่มี ความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์อื่นใดอันอาจมี อิทธิพลต่อการ ใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ ใน จำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ

2.6 คณะกรรมการกำกับดูแลการพัฒนาและปฏิบัติเรื่องการควบคุมภายในองค์กร ซึ่ง ครอบคลุมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยงกิจกรรมการควบคุม ข้อมูลและการสื่อสาร และการติดตาม

ตารางที่ 4.2 หลักการที่ 2 คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
2.1	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแยกจากฝ่ายบริหาร โดยได้สงวนสิทธิ์อำนาจเฉพาะของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน	157	96.32	6	3.68
2.2	คณะกรรมการกำกับดูแลให้มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและวัดผลได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน	156	95.70	7	4.30
2.3	คณะกรรมการกำกับดูแลให้บริษัทกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและผู้บริหารให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎบัตร ซึ่งครอบคลุมบทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้รับผิดชอบต่อรายงานทางการเงิน	156	95.70	7	4.30
2.4	คณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท และมีความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท หรือสามารถขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ได้	153	93.87	10	6.13

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
2.5	คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มีความรู้ ความสามารถน่าเชื่อถือ และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง เช่น ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์อื่นใด อันอาจมีอิทธิพลต่อการใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ ในจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ	154	94.48	9	5.52
2.6	คณะกรรมการกำกับดูแลการพัฒนาและปฏิบัติเรื่องการควบคุมภายใน ในองค์กร ซึ่งครอบคลุมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลและการสื่อสาร และการติดตาม	156	95.70	7	4.30
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 2		155.33	95.30	7.67	4.70

จากตารางที่ 4.2 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 2 ที่คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการ ดำเนินการด้านการควบคุมภายในประกอบไปด้วย 6 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าทั้ง 163 บริษัท ได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 2.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแยกจากฝ่ายบริหาร โดยได้สงวน สิทธิอำนาจเฉพาะของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 96.32 และไม่พบ การเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 3.68 ซึ่งส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทได้มีการแบ่งแยกหน้าที่ ความ รับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงานอย่างชัดเจน และมีคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับ โครงสร้างของบริษัท รวมถึงการปฏิบัติงานในปัจจุบันของบริษัทได้มีการสอบทานผลการ

ปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ คู่มืออำนาจดำเนินงานและคู่มือปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 2.2 คณะกรรมการกำกับดูแลให้มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและ วัดผลได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงานพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 95.70 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 4.30 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า คณะกรรมการได้มีการ กำหนดเป้าหมายและนโยบายการดำเนินงานของบริษัท รวมถึงการกำหนดขอบเขตอำนาจ หน้าที่ของ คณะกรรมการ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 2.3 มีคณะกรรมการกำกับดูแลให้บริษัทกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการ และผู้บริหารให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎบัตร ซึ่งครอบคลุมบทบาทที่สำคัญของ คณะกรรมการ ตรวจสอบ ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้รับผิดชอบต่อรายงานทางการเงิน พบการเปิดเผย ข้อมูล ร้อยละ 95.70 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 4.30 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า คณะกรรมการกำหนดบทบาทหน้าที่แต่ละฝ่ายภายใต้กฎหมายและสอดคล้องกับ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ บางบริษัทได้แต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายในทำหน้าที่เป็นเลขานุการ กรรมการตรวจสอบ และเปิดเผยไว้ใน โครงสร้างการจัดการองค์กรของบริษัท ในรายงานประจำปี และแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 2.4 คณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติงานพร้อมทั้ง แสดงความ เป็นได้อย่างอิสระและแท้จริง ซึ่งความรู้ความสามารถนั้นเป็นประโยชน์ต่อบริษัท พบ การเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 93.87 และไม่เปิดเผยในอัตราร้อยละ 6.13 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยถึง ประวัติของคณะกรรมการใน โครงสร้างการจัดการองค์กรในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 2.5 มีคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มีความรู้ ความสามารถ น่าเชื่อถือ และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริงพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 94.48 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 5.52 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า มีข้อกำหนดไม่ ให้ กรรมการบริหารความเสี่ยง ที่มีส่วนได้เสียเรื่องที่พิจารณาเรื่องใด เข้าร่วมพิจารณาหรือออกเสียง ลงคะแนนในเรื่องนั้น ๆ และ ส่วนใหญ่บริษัทจะมีคณะกรรมการอิสระมากกว่า 1 ใน 3 ของ คณะกรรมการทั้งหมด จึงทำให้ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมีระบบโปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-13

จุดสำคัญที่ 2.6 คณะกรรมการกำกับดูแลการพัฒนาและปฏิบัติเรื่องการควบคุมภายใน ใน องค์กร ซึ่งครอบคลุมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรม การ ควบคุม ข้อมูลและการสื่อสาร และการติดตาม พบการเปิดเผยร้อยละ 95.70 และไม่พบการ เปิดเผยร้อยละ 4.30 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่าคณะกรรมการได้กำหนดให้ระบบการควบคุม

ภายในที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจ มีการใช้เครื่องมือการเงินในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 2 คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่ กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน ส่วนใหญ่ได้มีการเปิดเผยว่า ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ขอบเขตงาน ของคณะกรรมการแยก จากฝ่ายบริหาร และ คณะกรรมการตรวจสอบโดยส่วนใหญ่ จะเป็นคณะกรรมการอิสระมากกว่า 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการมีการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และแนวทางการควบคุมภายใน โดยคณะกรรมการผู้มีความรู้ ความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท และมีการควบคุมภายใน ที่เพียงพอ เหมาะสม โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและในแบบ 56-1 ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีการ เปิดเผยหลักการที่ 2 ในอัตราร้อยละ 95.30 และไม่เปิดเผยในอัตราร้อยละ 4.70 จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

3. หลักการที่ 3 ฝ่ายบริหาร ได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจ ในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

3.1 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางธุรกิจและกฎหมาย รวมถึงการจัดให้มีการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แบ่งแยกหน้าที่ในส่วนงานที่สำคัญ ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างกัน มีงานตรวจสอบภายในที่ขึ้นตรงกับกรมการตรวจสอบ และมีสายการรายงานที่ชัดเจน เป็นต้น

3.2 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดสายการรายงานในบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการสื่อสารข้อมูล

3.3 มีการกำหนด มอบหมาย และจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่างคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน

ตารางที่ 4.3 หลักการที่ 3 ฝ่ายบริหาร ได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและ ความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (oversight) ของคณะกรรมการ

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
3.1	ผู้บริหารระดับสูงกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางธุรกิจและกฎหมาย รวมถึงการจัดให้มีการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แบ่งแยกหน้าที่ในส่วนงานที่สำคัญ ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างกัน มีงานตรวจสอบภายในที่ขึ้นตรงกับกรรมการตรวจสอบ และมีสายการรายงานที่ชัดเจนเป็นต้น	157	96.32	6	3.68
3.2	ผู้บริหารระดับสูงกำหนดสายการรายงานในบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการสื่อสารข้อมูล	156	95.70	7	4.30
3.3	มีการกำหนด มอบหมาย และจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่างคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน	154	94.48	9	5.52
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 3		155.67	95.50	7.33	4.50

จากตารางที่ 4.3 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 3 ฝ่ายบริหาร ได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบ ที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแลของ

คณะกรรมการประกอบไปด้วย 3 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าทั้ง 163 บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อ บุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 3.1 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางธุรกิจและกฎหมาย รวมถึงการจัดให้มีการควบคุม ภายในอย่างมีประสิทธิภาพพบการเปิดเผยร้อยละ 96.32 และไม่พบการเปิดเผยร้อยละ 3.68 ซึ่งโดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่าผู้บริหารระดับสูงได้กำหนดโครงสร้างองค์กรเพื่อสนับสนุนการบรรลุ วัตถุประสงค์ของบริษัท และสนับสนุนให้ฝ่ายบริหารสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่ง เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 3.2 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดสายการรายงานในบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการสื่อสารข้อมูล พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 95.70 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 4.30 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยว่ามีการกำหนดสายงานบริษัท โดยผู้บริหารระดับสูง และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบรวมถึงมีการสื่อสารข้อมูล ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 3.3 มีการกำหนด มอบหมาย และจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่างคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน พบการเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 94.48 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูล 5.52 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่ามีการกำหนด แนวทางปฏิบัติ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่างคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงานซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 3 บริษัทมีการกำหนดโครงสร้างและแบ่งแยกหน้าที่ให้กับ พนักงานทุกระดับ โดยผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้กำหนดสายรายงานในบริษัท อีกทั้งมีการมอบหมาย และจำกัดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมให้กับพนักงาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีการ เปิดเผยหลักการที่ 3 ในอัตราร้อยละ 95.50 และไม่เปิดเผยในอัตราร้อยละ 4.50 จาก 163 บริษัท โดยเปิดเผยในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

4. หลักการที่ 4 องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและรักษานุเคราะห์ที่มี ความรู้ ความสามารถ

4.1 บริษัทมีนโยบายและวิธีการปฏิบัติเพื่อจัดหา พัฒนา และรักษานุเคราะห์ที่มีความรู้ และความสามารถที่เหมาะสม และมีกระบวนการสอบทานนโยบายและวิธีการปฏิบัตินั้นอย่างสม่ำเสมอ

4.2 บริษัทที่มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้แรงจูงใจหรือรางวัลต่อบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดี และการจัดการต่อบุคลากรที่มี ผลงานไม่บรรลุเป้าหมายรวมถึง การสื่อสารกระบวนการเหล่านี้ให้ผู้บริหารและพนักงานทราบ

4.3 บริษัทที่มีกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือเตรียมพร้อมสำหรับการขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมอย่างทันเวลา

4.4 บริษัทที่มีกระบวนการสรรหา พัฒนา และรักษาผู้บริหารและพนักงานทุกคน เช่น การจัดระบบที่ปรึกษา และฝึกอบรม

4.5 บริษัทที่มีแผนและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่งที่สำคัญ

ตารางที่ 4.4 หลักการที่ 4 องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
4.1	บริษัทมีนโยบายและวิธีการปฏิบัติเพื่อจัดหา พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมและมีกระบวนการสอบทานนโยบายและวิธีการปฏิบัตินั้นอย่างสม่ำเสมอ	152	93.25	11	6.75
4.2	บริษัทที่มีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้แรงจูงใจหรือรางวัลต่อบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดี และการจัดการต่อบุคลากรที่มี ผลงานไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึง การสื่อสารกระบวนการเหล่านี้ให้ผู้บริหารและพนักงานทราบ	151	92.64	12	7.36

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
4.3	บริษัทที่มีกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือเตรียมพร้อมสำหรับการขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมอย่างทันเวลา	147	90.18	17	9.82
4.4	บริษัทที่มีกระบวนการสรรหา พัฒนา และรักษาผู้บริหารและพนักงานทุกคน เช่น การจัดระบบที่ปรึกษา (mentoring) และการฝึกอบรม	152	93.25	11	6.75
4.5	บริษัทที่มีแผนและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (succession plan) ที่สำคัญ	130	79.75	33	20.25
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 4		146.40	89.81	16.80	10.19

จากตารางที่ 4.4 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 4 องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการมุ่งเน้นในการจ้างใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถประกอบไปด้วย 5 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 163 บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 4.1 บริษัทมีนโยบายและวิธีการปฏิบัติเพื่อจัดหา พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสม และมีกระบวนการสอบทานนโยบายและวิธีการปฏิบัตินั้นอย่างสม่ำเสมอพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 93.25 และไม่พบการเปิดเผยร้อยละ 6.75 ส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีการกำหนดนโยบายการสรรหา จัดหาพนักงาน เพื่อให้ได้พนักงานที่ตรงกับสาย วิชาชีพ และสามารถนำความรู้ที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัท ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี และแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 4.2 บริษัทมีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้แรงจูงใจหรือรางวัลต่อ บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดี และการจัดการต่อบุคลากรที่มีผลงานไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึง การ สื่อสารกระบวนการเหล่านี้ให้ผู้บริหารและพนักงานทราบพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ

92.64 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 7.36 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทได้กำหนดให้มีการพิจารณาปรับเงินเดือนพนักงานประจำปี ด้วยความเหมาะสมและมีความยุติธรรมซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี และแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 4.3 บริษัทมีกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือเตรียมพร้อมสำหรับการขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมอย่างทันเวลา พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.18 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลของร้อยละ 9.82 นั้น ได้เปิดเผยว่ามีการเตรียมความพร้อมสำหรับการขาดแคลนบุคลากร โดยมีการวางแผนอัตรากำลังคนไว้อย่างเหมาะสม เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี และแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 4.4 บริษัทมีกระบวนการสรรหา พัฒนา และรักษาผู้บริหารและพนักงานทุกคน เช่น การจัดระบบที่ปรึกษา (mentoring) และการฝึกอบรมพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 93.25 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 6.75 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีนโยบายในการพัฒนาให้บุคลากรทุกระดับมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับสายงาน ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 4.5 บริษัทมีแผนและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (succession plan) ที่สำคัญ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 79.75 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 20.25 โดยในข้อมูลที่เปิดเผยได้เปิดเผยไว้ว่าบริษัทจัดให้มีแผนสืบทอดงาน (Succession Plan) สำหรับการดำรงตำแหน่งที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูงหรือบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ระดับสูง พร้อมกับการทบทวนแผนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 4 บริษัทโดยส่วนใหญ่ได้กำหนดกระบวนการสรรหาบุคลากร มีการฝึกอบรมพนักงานและมีการพิจารณาปรับเงินเดือนให้กับพนักงานอย่างยุติธรรม แต่บริษัทโดยส่วนใหญ่ไม่เปิดเผยแผนป้องกันการขาดบุคลากร และมีบริษัทเพียงส่วนน้อยที่เปิดเผยว่ามีการกำหนดให้มีการสืบทอดตำแหน่งงาน จากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 4 ได้มีการเปิดเผยเพียงร้อยละ 89.81 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 10.19 จาก 163 บริษัทโดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

5. หลักการที่ 5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

5.1 คณะกรรมการและผู้บริหารมีกระบวนการและการสื่อสารเชิงบังคับให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติในกรณีที่เป็น

5.2 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจ และการให้รางวัล ที่เหมาะสม โดยพิจารณาทั้งเรื่องการปฏิบัติ ตาม Code of Conduct และ วัตถุประสงค์ในระยะสั้นและระยะยาวของบริษัท

5.3 คณะกรรมการและผู้บริหารประเมินแรงจูงใจและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นให้สามารถเชื่อมโยงกับความสำเร็จของหน้าที่ในการ ปฏิบัติตามการควบคุมภายในด้วย

5.4 คณะกรรมการและผู้บริหาร ได้พิจารณาไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไป ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน

ตารางที่ 4.5 หลักการที่ 5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุม ภายในเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
5.1	คณะกรรมการและผู้บริหารมีกระบวนการและการสื่อสารเชิงบังคับให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติ ในกรณีที่เป็น	151	92.64	23	7.36
5.2	คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานการสร้างแรงจูงใจและการให้รางวัลที่เหมาะสมโดยพิจารณาทั้งเรื่องการปฏิบัติตาม Code of Conduct และวัตถุประสงค์ในระยะสั้นและระยะยาวของบริษัท	147	90.18	16	9.82

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
5.3	คณะกรรมการและผู้บริหารประเมินแรงจูงใจและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่องโดยเน้นให้สามารถเชื่อมโยงกับความสำเร็จของหน้าที่ในการปฏิบัติ ตามการควบคุมภายในด้วย	148	90.80	15	9.20
5.4	คณะกรรมการและผู้บริหารได้พิจารณาไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไปในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน	141	86.50	22	13.50
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 5		146.75	90.03	19.00	9.97

จากตารางที่ 4.5 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบไปด้วย 4 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ทั้ง 163 บริษัท ได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 5.1 คณะกรรมการและผู้บริหารมีกระบวนการและการสื่อสารเชิงบังคับให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติ ในกรณีที่เป็นพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 92.64 และ ไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 7.36 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า คณะกรรมการฝ่ายบริหารพนักงาน ถูกกำหนดให้มีบทบาทในการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายใน โดยมีการสอบทานและประเมินผลของกรรมการตรวจสอบ

จุดสำคัญที่ 5.2 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจ และการให้รางวัลที่เหมาะสม โดยพิจารณาทั้งเรื่องการปฏิบัติตาม Code of Conduct และ วัตถุประสงค์ ในระยะสั้นระยะยาวของบริษัท พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.18 และ ไม่พบการ

เปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.82 บริษัท โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีนโยบายให้มีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานของ พนักงานประจำปีเพื่อวัดผลการปฏิบัติงานและเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโดยค่าตอบแทน จะสัมพันธ์กับ ผลการประเมินซึ่งมีการคำนึงถึงผลประกอบการของบริษัท ด้วยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 5.3 คณะกรรมการและผู้บริหารประเมินแรงจูงใจและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นให้สามารถเชื่อมโยงกับความสำเร็จของหน้าที่ในการปฏิบัติตามการควบคุมภายใน ด้วยพบ การเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยมีการเปิดเผยไว้ว่า คณะกรรมการและผู้บริหารประเมินแรงจูงใจและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่อง เปิดเผยไว้ใน รายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 5.4 คณะกรรมการและผู้บริหารได้พิจารณาไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไป ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 86.50 และไม่พบ การเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 13.50 โดยบริษัทที่มีการเปิดเผยได้เปิดเผยว่าคณะกรรมการและผู้บริหาร ได้พิจารณา ไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไปในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนซึ่งเปิดเผยไว้ใน รายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 5 บริษัท โดยส่วนใหญ่กำหนดให้คณะกรรมการ ฝ่ายบริหาร พนักงาน ให้มีบทบาทในการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายใน โดยมีการสอบทาน และ ประเมินผลของกรรมการตรวจสอบเป็นกระบวนการเชิงบังคับเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การ ควบคุม ภายในองค์กร รวมถึงบริษัทมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานประจำปี เพื่อการ พัฒนาปรับปรุงโดยค่าตอบแทนจะสัมพันธ์กับผลการประเมินซึ่งมีการคำนึงถึงผล ประสิทธิภาพของบริษัท และน้อยมากที่มีการเปิดเผยว่าคณะกรรมการและผู้บริหาร ได้พิจารณา ไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไปในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน จากการศึกษา พบว่า หลักการที่ 5 ได้มี การเปิดเผยเพียงร้อยละ 90.03 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 9.97 จาก 163 บริษัท

4.1.2 องค์ประกอบ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง ทุกองค์ธุรกิจเผชิญกับความเสี่ยงต่อความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่ต้องการ การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยการสร้างสรรค และ ปฏิสัมพันธ์ ในการระบุและประเมินความเสี่ยง ที่เกิดจากปัจจัยทั้งภายนอกและภายใน การ เปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและ โมเดลธุรกิจ เพื่อหาวิธีการตอบสนองความเสี่ยงที่เหมาะสมให้ ความเสี่ยงอยู่ในระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เงื่อนไขเบื้องต้นในการประเมินความเสี่ยง คือ ผู้บริหารต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละระดับหรือกระบวนการที่ชัดเจนเพียงพอไว้ล่วงหน้า การ

เลือกวัตถุประสงค์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงต้องได้รับการยืนยันจากฝ่ายบริหารว่าเป็น วัตถุประสงค์สำคัญ และเชื่อมโยงได้กับวัตถุประสงค์ 3 ด้านของการควบคุมภายใน วัตถุประสงค์ ด้าน การปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ด้านการรายงานภายใน วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ

การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ในเอกสารที่นำเสนอต่อบุคคล ภายนอก ได้แก่ รายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูล ประจำปี (แบบ 56-1) ประจำปี 2562 ของ 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ซึ่งในองค์ประกอบที่ 2 การประเมินความ เสี่ยง ประกอบไป ด้วย 4 หลักการ 16 จุดเน้นสำคัญ โดยมีการเปิดเผยแนวทางปฏิบัติของการควบคุมภายในลักษณะ สำคัญ ดังนี้

1. หลักการที่ 6 องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุ และประเมินความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์

1.1 บริษัทสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และเหมาะสม กับธุรกิจ ในขณะที่ โดยแสดงได้ว่ารายการในรายงานทางการเงินมีตัวจริง ครบถ้วนแสดงถึงสิทธิ หรือภาระผูกพันของบริษัทได้ถูกต้องมีมูลค่าเหมาะสม และเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนถูกต้อง

1.2 บริษัทกำหนดสาระสำคัญของรายงานทางการเงิน โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญ เช่น ผู้ใช้รายงานทางการเงิน ขนาดของรายการ แนวโน้มของธุรกิจบริษัทอย่างแท้จริง

1.3 รายงานทางการเงินของบริษัทสะท้อนถึงกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัท อย่างแท้จริง

1.4 คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง อนุมัติและสื่อสารนโยบาย การบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ จนเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมขององค์กร

ตารางที่ 4.6 หลักการที่ 6 องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุ และประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
6.1	บริษัทสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และเหมาะสมกับธุรกิจ ในขณะที่ โดยแสดงได้ว่ารายการในรายงานทางการเงินมีตัวตนจริง ครบถ้วน	163	100	0	0.00
6.2	บริษัทกำหนดสาระสำคัญของรายการทางการเงิน โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญ เช่น ผู้ใช้ รายงานทางการเงิน ขนาดของรายการ แนวโน้มของธุรกิจ	163	100	0	0.00
6.3	รายงานทางการเงินของบริษัทสะท้อนถึงกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัทอย่างแท้จริง	154	94.48	9	5.52
6.4	คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหาร ความเสี่ยง อนุมัติและสื่อสารนโยบายการบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมขององค์กร	148	90.80	15	9.20
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 6		157.00	6.32	6.00	3.68

จากตารางที่ 4.6 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 6 องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยง ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบไปด้วย 4 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัท มหาชนทั้ง 163 บริษัท ได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 6.1 บริษัทสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และเหมาะสมกับธุรกิจ ในขณะที่นั้น โดยแสดงให้เห็นว่ารายการในรายงานทางการเงินมีตัวตนจริง ครอบคลุม แสดงถึงสิทธิหรือภาระผูกพันของบริษัทได้ถูกต้อง มีมูลค่าเหมาะสม และเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 100 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่างบการเงินของบริษัทจัดทำขึ้น ตามมาตรฐานการบัญชีรับรองทั่วไปในประเทศไทย โดยเลือกใช้นโยบายบัญชีที่เหมาะสมและถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 6.2 บริษัทกำหนดสาระสำคัญของรายการทางการเงิน โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญ เช่น ผู้ใช้รายงานทางการเงิน ขนาดของรายการ แนวโน้มของธุรกิจ โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญ พบ การเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 100 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่างบการเงินและข้อมูลทางการเงินที่สรุปมาใน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีได้แสดงข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะ การเงินผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดของบริษัทและบริษัทย่อย ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 6.3 รายงานทางการเงินของบริษัทสะท้อนถึงกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัท อย่างแท้จริง พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 94.48 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 5.52 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่างบการเงินตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีและเห็นชอบโดยคณะกรรมการตรวจสอบ มีบางบริษัทได้ประมาณการค่าเพื่อลดมูลค่าสำหรับสินค้าเก่าล้าสมัยและเสื่อมคุณภาพ เพื่อให้สะท้อนถึงการด้อยค่าลงของสินค้าคงเหลือ โดยการประมาณการจะพิจารณาจาก การหมุนเวียนและการเสื่อมสภาพของสินค้าคงเหลือประเภทต่างๆ เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 6.4 คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง อนุมัติและสื่อสารนโยบาย การบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมขององค์กร พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยบริษัทส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทได้กำหนดและประเมินความเสี่ยงของกิจการและได้กำหนดมาตรการป้องกันอีกทั้งจัดการความเสี่ยงที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทฯ รวมถึงมีการ สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บริหารและพนักงานตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงที่ กระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 6 บริษัทโดยส่วนใหญ่ได้จัดทำงบการเงินของบริษัทฯ ตาม มาตรฐานการบัญชีรับรองทั่วไปในประเทศไทยโดยเลือกใช้นโยบายบัญชีที่เหมาะสมและถือปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ มีบริษัทส่วนใหญ่ที่เปิดเผยว่ามีการประมาณการการด้อยค่าของสินทรัพย์ จาก การศึกษาพบว่า หลักการที่ 6 ได้มีการเปิดเผยในอัตราร้อยละ 96.32 และไม่เปิดเผยข้อมูลใน

อัตราร้อยละ 3.68 จาก 163 บริษัท ของ 8 กลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ประจำปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

2. หลักการที่ 7 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

2.1 บริษัทระบุความเสี่ยงทุกประเภทซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจทั้งระดับองค์กร หน่วยธุรกิจ ฝ่ายงาน และหน้าที่งานต่างๆ

2.2 บริษัทวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงาน การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.3 ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยง

2.4 บริษัทได้ประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยพิจารณาทั้งโอกาสเกิดเหตุการณ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

2.5 บริษัทมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยง โดยอาจเป็นการยอมรับความเสี่ยงนั้น (acceptance) การลดความเสี่ยง (reduction) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (avoidance) หรือการร่วมรับความเสี่ยง (sharing)

ตารางที่ 4.7 หลักการที่ 7 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
7.1	บริษัทระบุความเสี่ยงทุกประเภทซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจทั้งระดับองค์กร หน่วยธุรกิจ ฝ่ายงาน และหน้าที่งานต่าง ๆ	145	88.96	18	11.04

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
7.2	บริษัทวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงาน การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	148	90.80	15	9.20
7.3	ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยง	147	90.18	16	9.82
7.4	บริษัทได้ประเมินความสำคัญของความเสี่ยงโดยพิจารณาทั้งโอกาสเกิดเหตุการณ์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	148	90.80	15	9.20
7.5	บริษัทมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยง โดยอาจเป็นการยอมรับความเสี่ยงนั้น (acceptance) การลดความเสี่ยง (reduction) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (avoidance) หรือการร่วมรับความเสี่ยง (sharing)	147	90.18	16	9.82
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 7		147.00	90.18	16.00	9.82

จากตารางที่ 4.7 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 7 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่าง ครบถ้วนทั่วทั้งองค์กร ประกอบไปด้วย ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนทั้ง 163 บริษัท ได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 7.1 บริษัทระบุความเสี่ยงทุกประเภทซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ ทั้ง ระดับองค์กร หน่วยธุรกิจ ฝ่ายงาน และหน้าที่งานต่าง ๆ พบการเปิดเผยร้อยละ 88.96 และไม่พบการเปิดเผยร้อยละ 11.04 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีการระบุความเสี่ยงหลากหลาย

ประเภท ที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ ภายใต้หัวข้อปัจจัยความเสี่ยง เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี และแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 7.2 บริษัทวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงานการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดจากปัจจัยทั้งภายใน และภายนอก เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 7.3 ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยง พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.18 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.82 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า ผู้บริหารมีส่วนร่วม ในการบริหารความเสี่ยงและบริษัทมีการกำหนด อำนาจหน้าที่มีของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 7.4 บริษัทได้ประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยพิจารณาทั้งโอกาสเกิดเหตุการณ์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า มีการประเมินความสำคัญของความเสี่ยงและกำกับดูแลให้มีระบบหรือกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 7.5 บริษัทมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยง โดยอาจเป็นการยอมรับความเสี่ยงนั้น (acceptance) การลดความเสี่ยง (reduction) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (avoidance) หรือการร่วมรับความเสี่ยง (sharing) พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.18 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.82 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่าบริษัทจัดให้มีการแนะนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงแก่หน่วยงานภายในและมีการติดตามให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอทั้งบริษัท ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 7 บริษัทมีการระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงหลากหลายประเภท ที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ ภายใต้หัวข้อปัจจัยความเสี่ยง บริษัทมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่มีของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยง จากการศึกษา พบว่า หลักการที่ 7 ได้มีการเปิดเผยในอัตราร้อยละ 90.18 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 9.82 จาก จาก 163 บริษัท ในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

3. หลักการที่ 8 องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

3.1 บริษัทประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตขึ้น โดยครอบคลุมการทุจริตแบบต่างๆ เช่น การจัดทำรายงานทางการเงินเท็จ การทำให้สูญเสียชีวิต การคอร์รัปชัน การที่ผู้บริหารสามารถฝ่าฝืนระบบควบคุมภายใน (management override of internal controls) การเปลี่ยนแปลงข้อมูลใน รายงานที่สำคัญ การได้มาหรือใช้ไปซึ่งทรัพย์สิน โดยไม่ถูกต้อง เป็นต้น

3.2 บริษัทได้ทบทวนเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่กำหนดแล้ว รวมทั้งได้พิจารณาความ สมเหตุสมผลของการให้สิ่งจูงใจ หรือผลตอบแทนแก่พนักงานแล้วว่าไม่มีลักษณะส่งเสริมให้พนักงานกระทำไม่เหมาะสม เช่น ไม่ตั้งเป้าหมาย ยอดขายของบริษัทไว้สูงเกินความเป็นจริงจนทำให้เกิดแรงจูงใจในการตกแต่งตัวเลข ยอดขาย เป็นต้น

3.3 คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสในการเกิดทุจริต และมาตรการที่บริษัทดำเนินการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขการทุจริต

3.4 บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4.8 หลักการที่ 8 องค์กรได้พิจารณาถึง โอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ขององค์กร

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
8.1	บริษัทประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตขึ้น โดยครอบคลุมการทุจริตแบบต่างๆ เช่น การจัดทำรายงานทางการเงินเท็จ การทำให้สูญเสียชีวิต	147	90.18	16	9.82

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
8.2	บริษัทได้ทบทวนเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่กำหนดแล้ว รวมทั้งได้พิจารณาความสมเหตุสมผลของการให้สิ่งจูงใจหรือผลตอบแทนแก่พนักงานแล้วด้วยว่า ไม่มีลักษณะส่งเสริมให้พนักงานกระทำไม่เหมาะสม เช่น ไม่ตั้งเป้าหมายยอดขายของบริษัทไว้สูงเกินความเป็นจริง จนทำให้เกิดแรงจูงใจในการตกแต่งตัวเลขยอดขาย เป็นต้น	150	92.02	13	7.98
8.3	คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาส ในการเกิดทุจริต และมาตรการที่บริษัทดำเนินการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขการทุจริต	148	90.80	15	9.20
8.4	บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้	151	92.64	12	7.36
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 8		149.00	91.41	14.00	8.59

จากตารางที่ 4.8 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 7 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร ประกอบไปด้วย 5 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนทั้ง 163 บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 8.1 บริษัทประเมิน โอกาสที่จะเกิดการทุจริตขึ้น โดยครอบคลุมการทุจริตแบบต่างๆ เช่น การจัดทำรายงานทางการเงินเท็จ การทำให้สูญเสียทรัพย์สิน การคอร์รัปชันการที่ผู้บริหาร สามารถฝ่าฝืนระบบควบคุมภายใน (management override of internal controls) การเปลี่ยนแปลง ข้อมูลในรายงานที่สำคัญ การได้มาหรือใช้ไปซึ่งทรัพย์สิน โดยไม่ถูกต้อง เป็นต้น พบ

การเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 90.18 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.82 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมี การประเมิน โอกาสที่จะเกิดการทุจริต เช่น ประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตจากการจัดซื้อ จัดจ้าง และสินค้าคงเหลือพร้อมมาตรการป้องกัน เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 8.2 บริษัทได้ทบทวนเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ โดยพิจารณา ความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่กำหนดแล้ว รวมทั้งได้พิจารณาความสมเหตุสมผลของการให้ สิ่งจูงใจหรือ ผลตอบแทนแก่พนักงานแล้วด้วยว่า ไม่มีลักษณะส่งเสริมให้พนักงานกระทำไม่ เหมาะสม พบการ เปิดเผยข้อมูลร้อยละ 92.02 และ ไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 7.98 บริษัทที่เปิดเผย ได้เปิดเผยข้อมูลไว้ ว่า มีการทบทวน นโยบายและแนวทางปฏิบัติการต่อต้านการคอร์รัปชันอย่าง สม่าเสมอเพื่อให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจระเบียบข้อบังคับและข้อกำหนดของ กฎหมายเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 8.3 คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับ โอกาสใน การเกิดทุจริต และมาตรการที่บริษัทดำเนินการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขการทุจริต พบการ เปิดเผยข้อมูล ร้อยละ 90.80 และ ไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า กรรมการอิสระทุก ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่าเสมอ โดยมีการสอบถาม ข้อสมมติฐานและ ข้อเสนอจากผู้บริหารในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อธุรกรรมและธุรกิจของกลุ่ม บริษัท ซึ่งเปิดเผยไว้ใน รายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 8.4 บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตาม นโยบายและ แนว ปฏิบัติ ที่กำหนดไว้ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 92.64 และ ไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 7.36 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีการกำหนดวิธีการสื่อสารและการฝึกอบรมพนักงานและ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรวมถึงวิธีปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงของกระบวนการทางธุรกิจต่อการ ทุจริต คอร์รัปชัน ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 8 บริษัทมีการประเมิน โอกาสที่จะเกิดการทุจริต แต่มี บริษัท ส่วนน้อยที่ได้มีการทบทวน นโยบายและแนวทางปฏิบัติการต่อต้านการคอร์รัปชันอย่าง สม่าเสมอและ น้อยมากที่มีการเปิดเผยว่ากรรมการอิสระได้สอบถามข้อสมมติฐานและข้อเสนอจาก ผู้บริหารในทุก เรื่องที่มีผลกระทบต่อธุรกรรมและธุรกิจของกลุ่มบริษัทแต่บริษัทมีการสื่อสารและ การฝึกอบรม พนักงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรวมถึงวิธีปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงของ กระบวนการทางธุรกิจ ต่อการทุจริตคอร์รัปชัน จากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 8 ได้มีการเปิดเผยใน อัตราร้อยละ 91.41 และ ไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 8.59 จาก จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

4. หลักการที่ 9 องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน

4.1 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว

4.2 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจ ที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว

4.3 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจการควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว

ตารางที่ 4.9 หลักการที่ 9 องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
9.1	บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายในและรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นเพียงพอ	149	91.41	14	8.59

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
9.2	บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำ ธุรกิจ ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว	149	91.41	14	8.59
9.3	บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ที่ อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การ ควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว	145	88.96	18	11.04
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 9		147.67	90.59	15.33	9.41

จากตารางที่ 4.9 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 9 องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน ประกอบไปด้วย 3 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนทั้ง 163 บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 9.1 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อ การ ดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 91.41 และไม่พบการเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 8.59 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกมี การป้องกันความเสี่ยงอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงเวลาเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 9.2 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจ ที่อาจมีผลกระทบต่อ การ ดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 91.41 และไม่พบ การเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 8.59 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีการประเมินการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการทำธุรกิจที่มีผลกระทบต่อรายงานทางการเงิน ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 9.3 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อ การ ดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายในและรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อ การ เปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 88.96 และไม่พบการเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 11.04 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่าบริษัทจัดให้มีแผนสืบทอดงาน (Succession Plan) และการคัดเลือกสรรหาสำหรับการดำรงตำแหน่งที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูงหรือบุคคลที่อยู่ใน เกณฑ์ที่จะได้รับพิจารณาดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 9 บริษัทโดยส่วนใหญ่มีการประเมินการเปลี่ยนแปลง ปัจจัย ภายนอกมีการป้องกันความเสี่ยงอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงเวลามีบริษัทที่มีการประเมินการ เปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจที่มีผลกระทบต่อ การควบคุมภายในและรายงานทางการเงิน ตลอดจนมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กรที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ โดยการจัดให้มีแผนสืบ ทอดงาน (Succession Plan) สำหรับตำแหน่งที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูง จากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 9 ได้มีการเปิดเผยในอัตราร้อยละ 90.59 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 9.41 จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

4.1.3 องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

กิจกรรมควบคุม หมายถึง กิจกรรมและการกระทำต่างๆ ที่กำหนดตามนโยบายและวิธี ปฏิบัติงาน ในการลดความเสี่ยงที่มีต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อฝ่าย บริหารว่า มีการปฏิบัติตามวิธีการความเสี่ยงที่กำหนด กิจกรรมการควบคุมต้องทำทุกระดับ และทุก ระยะในกระบวนการธุรกิจ รวมทั้งการควบคุมสภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยี กิจกรรมควบคุมอาจ เป็นแบบป้องกันหรือค้นพบ หรือควบคุมด้วยคนหรือแบบอัตโนมัติ การเปิดเผยการควบคุมภายใน ตามกรอบงาน COSO 2013 ในเอกสารที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 ซึ่งในองค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมควบคุม ประกอบไปด้วย 3 หลักการ 16 จุดเน้นสำคัญ โดยมีการเปิดเผยการควบคุมภายในเน้นลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. หลักการที่ 10 องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

1.1 มาตรการควบคุมของบริษัทที่มีความเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กร เช่น สภาพแวดล้อม ความซับซ้อนของงานลักษณะงาน ขอบเขตการดำเนินงาน รวมถึงลักษณะเฉพาะอื่นๆ

1.2 บริษัทมีมาตรการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และครอบคลุมกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น มีนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับธุรกรรมด้านการเงิน การจัดซื้อ และการบริหาร ทั่วไป ตลอดจนกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ และลำดับชั้นการอนุมัติของ ผู้บริหารในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจนรัดกุม เพื่อให้สามารถป้องกันการทุจริตได้ เช่น มีการกำหนดขนาดวงเงินและอำนาจอนุมัติของผู้บริหารแต่ละระดับ ขั้นตอนในการอนุมัติโครงการลงทุน ขั้นตอนการจัดซื้อและ วิธีการคัดเลือกผู้ขาย การบันทึกข้อมูลรายละเอียดการตัดสินใจจัดซื้อ ขั้นตอนการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์หรือการเบิกใช้เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น โดยได้จัดให้มีกระบวนการสำหรับกรณีต่างๆ

1.3 บริษัทกำหนดให้การควบคุมภายในมีความหลากหลายอย่างเหมาะสม เช่น การควบคุมแบบ Manual และ Automated หรือการควบคุมแบบป้องกันและติดตาม

1.4 บริษัทกำหนดให้มีการควบคุมภายในในทุกระดับขององค์กร เช่น ทั้งระดับกลุ่มบริษัท หน่วยธุรกิจ สายงาน ฝ่ายงาน แผนกหรือกระบวนการ

1.5 บริษัทมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน 3 ด้านต่อไปนี้ออกจากกัน โดยเด็ดขาด เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน กล่าวคือ (1) หน้าที่ อนุมัติ (2) หน้าที่บันทึกรายการบัญชีและข้อมูลสารสนเทศ และ (3) หน้าที่ ในการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน

ตารางที่ 4.10 หลักการที่ 10 องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
10.1	มาตรการควบคุมของบริษัทมีความเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กร เช่น สภาพแวดล้อม ความซับซ้อนของงาน ลักษณะงาน ขอบเขตการดำเนินงาน รวมถึงลักษณะเฉพาะอื่น ๆ	148	90.80	15	9.20
10.2	บริษัทมีมาตรการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และครอบคลุมกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม	152	93.25	11	6.75
10.3	บริษัทกำหนดให้การควบคุมภายในมีความหลากหลายอย่างเหมาะสม เช่น การควบคุมแบบ manual และ automated หรือการควบคุมแบบป้องกันและติดตาม	135	82.82	28	17.18
10.4	บริษัทกำหนดให้มีการควบคุมภายในในทุกระดับขององค์กร เช่น ทั้งระดับกลุ่มบริษัท หน่วยธุรกิจ สายงาน ฝ่ายงาน แผนก หรือกระบวนการ	152	93.25	11	6.75

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
10.5	บริษัทมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน 3 ด้านต่อไปนี้ออกจากกัน โดยเด็ดขาด เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน กล่าวคือ (1) หน้าที่อนุมัติ (2) หน้าที่บันทึกรายการบัญชีและข้อมูลสารสนเทศ และ (3) หน้าที่ในการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน	153	93.86	10	6.14
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 10		148.00	90.80	15.00	9.20

จากตารางที่ 4.10 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการ 10 องค์การมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ให้อยู่ในระดับที่ ยอมรับได้ ประกอบไปด้วย 5 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนทั้ง 163 บริษัท ได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 10.1 มาตรการควบคุมของบริษัทมีความเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะ ขององค์กร เช่น สภาพแวดล้อม ความซับซ้อนของงาน ลักษณะงาน ขอบเขตการดำเนินงาน รวมถึง ลักษณะเฉพาะอื่น ๆ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยมีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับความเสี่ยง ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 10.2 บริษัทมีมาตรการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และครอบคลุม กระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น มีนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับธุรกรรมด้าน การเงิน การจัดซื้อ และการบริหารทั่วไป ตลอดจนกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ และลำดับชั้นการ อนุมัติของผู้บริหารในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน รัดกุม เพื่อให้สามารถป้องกันการทุจริตได้ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 93.25 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 6.75 โดยส่วนใหญ่

เปิดเผยไว้ว่า บริษัทส่วนใหญ่มีมาตรการหรือขั้นตอนการอนุมัติการทำรายการระหว่างกันและมีการเก็บรวบรวม ข้อมูลรายการระหว่างกันเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 10.3 บริษัทกำหนดให้การควบคุมภายในมีความหลากหลายอย่างเหมาะสม เช่น การควบคุมแบบ manual และ automated หรือการควบคุมแบบป้องกันและติดตาม พบการเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 82.82 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 17.18 และบริษัทส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่ามีการเพิ่มมาตรการเข้ามาควบคุมภายในให้มีความหลากหลายมากขึ้น เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 10.4 บริษัทกำหนดให้มีการควบคุมภายในในทุกระดับขององค์กร เช่น ทั้งระดับ กลุ่มบริษัท หน่วยธุรกิจ สายงาน ฝ่ายงาน แผนก หรือกระบวนการ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 93.25 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 6.75 ส่วนใหญ่บริษัทได้เปิดเผยไว้ว่า มีการกำหนดให้พนักงานทุกระดับต้องเอาใจใส่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับระเบียบคำสั่งมาตรการและ ระบบการควบคุมภายในต่างๆที่บริษัทจัดให้มีขึ้น โดยสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 10.5 บริษัทมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน 3 ด้านต่อไปนี้ คือ หน้าที่ อนุมัติ หน้าที่บันทึกรายการบัญชีและข้อมูลสารสนเทศ และ หน้าที่ในการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน ออกจากกันโดยเด็ดขาด เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 93.86 และ ไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 6.14 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทส่วนใหญ่มีการกำหนดจัดให้มี การกำหนดลำดับขั้นของอำนาจอนุมัติตามลำดับขั้นของอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษร มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้บริหารและพนักงานภายใต้ระเบียบการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-12

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 10 บริษัทส่วนใหญ่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับ ความเสี่ยงของบริษัทและมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และส่วนใหญ่มีมาตรการหรือขั้นตอนการอนุมัติการทำรายการระหว่างกัน และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลรายการระหว่างกัน และพบการเปิดเผยว่า มีการเพิ่มมาตรการเข้ามาควบคุมภายในให้มีความหลากหลายมากขึ้น จากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 10 ได้มีการเปิดเผยในอัตราร้อยละ 90.80 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 9.20 ของ 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

2. หลักการที่ 11 องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

2.1 บริษัทควรกำหนดความเกี่ยวข้องกันระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการปฏิบัติงานและการควบคุมทั่วไปของระบบสารสนเทศ

2.2 บริษัทควรกำหนดการควบคุมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบเทคโนโลยีให้เหมาะสม

2.3 บริษัทควรกำหนดการควบคุมด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีให้เหมาะสม

2.4 บริษัทควรกำหนดการควบคุมกระบวนการได้มา การพัฒนา และการบำรุงรักษา ระบบเทคโนโลยีให้เหมาะสม

ตารางที่ 4.11 หลักการที่ 11 องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยีเพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
11.1	บริษัทควรกำหนดความเกี่ยวข้องกันระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการปฏิบัติงานและการควบคุมทั่วไปของระบบสารสนเทศ	136	83.44	27	16.56
11.2	บริษัทควรกำหนดการควบคุมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม	139	85.28	24	14.72
11.3	บริษัทควรกำหนดการควบคุมด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม	139	85.28	24	14.72

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
11.4	บริษัทควรกำหนดการควบคุมกระบวนการได้มา การพัฒนา และการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยี ให้มีความเหมาะสม	139	85.28	24	14.72
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 11		138.25	84.82	24.75	15.18

จากตารางที่ 4.11 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 11 องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วย สนับสนุนการ บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบไปด้วย 4 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนทั้ง 163 บริษัท ได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 11.1 บริษัทควรกำหนดความเกี่ยวข้องกันระหว่างการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ในกระบวนการปฏิบัติงานและการควบคุมทั่วไปของระบบสารสนเทศ พบการเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 83.44 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 16.56 บริษัทส่วนใหญ่ได้เปิดเผยว่ามีการ กำหนดให้มิกกลไก ในการบริหารและควบคุมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและมี ระบบบริหารความเสี่ยง (IT Risk Management) ตามมาตรฐานสากลซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 11.2 บริษัทควรกำหนดการควบคุมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบ เทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 85.28 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 14.72 โดย ได้เปิดเผยไว้ว่าบริษัทมีการกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยี สารสนเทศให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับลักษณะธุรกิจตลอดจนสอดคล้องกับกฎหมายและ ข้อบังคับ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 11.3 บริษัทควรกำหนดการควบคุมด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยี ให้มีความเหมาะสม พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 85.28 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 14.72

โดย ได้เปิดเผยไว้ว่ามีการกำหนดให้มีการป้องกันการนำข้อมูลของบริษัทไป ใช้ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 114 บริษัทควรกำหนดการควบคุมกระบวนการได้มา การพัฒนา และการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 85.28 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 14.72 โดยได้เปิดเผยไว้ว่าบริษัทมีการพัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 11 บริษัทส่วนน้อยมีการกำหนดให้มีกลไกในการบริหารและ ควบคุมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและมีระบบบริหารความเสี่ยง (IT Risk Management) ตามมาตรฐานสากลและมีการเปิดเผยเรื่องมาตรการป้องกันการนำข้อมูลของบริษัทไปใช้ จากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 11 ได้มีการเปิดเผยเพียงร้อยละ 84.82 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 15.18 จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

3. หลักการที่ 12 องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนด สิ่ง ที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้ นโยบายที่กำหนดไว้ นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3.1 บริษัทมีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามให้การทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติที่กำหนด เช่น ข้อบังคับของบริษัท เกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกณฑ์ของสำนักงานกำกับตลาดหลักทรัพย์ เพื่อป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทไปใช้ส่วนตัว

3.2 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วน ได้ เสียในธุรกรรมนั้น

3.3 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประ โยชน์สูงสุด ของบริษัทเป็นสำคัญ และพิจารณาโดยถือเสมือนเป็นรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอก

3.4 บริษัทมีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม รวมทั้งกำหนดแนวทางให้บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทย่อยหรือ ร่วม นั้น ถือปฏิบัติ

3.5 บริษัทกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายและกระบวนการ ไปปฏิบัติโดยผู้บริหารและพนักงาน

3.6 นโยบายและกระบวนการปฏิบัติของบริษัทได้รับการนำไปใช้ในเวลาที่ เหมาะสม โดยบุคลากรที่มีความสามารถ รวมถึงการครอบคลุมกระบวนการแก้ไขข้อผิดพลาดใน การปฏิบัติงาน

3.7 บริษัททบทวนนโยบายและกระบวนการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ

ตารางที่ 4.12 หลักการที่ 12 องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
12.1	บริษัทมีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามให้การทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติ ที่กำหนด เช่น ข้อบังคับของบริษัท เกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกณฑ์ของสำนักงาน ฯลฯ เพื่อป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทไปใช้ส่วนตัว	155	95.10	8	4.90
12.2	บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียในธุรกรรมนั้น	155	95.10	8	4.90
12.3	บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมค่านึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ และพิจารณาโดยถือเสมือนเป็นรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอก (at arms' length basis)	154	94.48	9	5.52

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
12.4	บริษัทมีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม รวมทั้งกำหนดแนวทางให้บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทย่อยหรือร่วมนั้น ถือปฏิบัติ (หากบริษัทไม่มีเงินลงทุนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมไม่ต้องตอบข้อนี้)	151	92.64	12	7.36
12.5	บริษัทกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายและกระบวนการ ไปปฏิบัติโดยผู้บริหารและพนักงาน	157	96.32	6	3.68
12.6	นโยบายและกระบวนการปฏิบัติของบริษัทได้รับการนำไปใช้ในเวลาที่เหมาะสม โดยบุคลากรที่มีความสามารถ รวมถึงการครอบคลุมกระบวนการแก้ไขข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน	153	93.86	10	6.14
12.7	บริษัททบทวนนโยบายและกระบวนการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ	153	93.86	10	6.14
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 12		154.00	94.48	9.00	5.52

จากตารางที่ 4.12 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการ ที่ 12 องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ประกอบไปด้วย 7 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนบริษัทมหาชนทั้ง 163 บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสาร หรือ รายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 12.1 บริษัทมีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามให้การทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติที่กำหนด เช่น ข้อบังคับของบริษัท เกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกณฑ์ของสำนักงานกำกับตลาดหลักทรัพย์ เพื่อป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทไปใช้ส่วนตัว พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 95.10 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 4.90 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทได้มีการกำหนดนโยบายการบริหารและทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของบริษัทโดยมุ่งสร้างความมั่นคงและประโยชน์สูงสุดให้กับบริษัทตามที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี และแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 12.2 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียในธุรกรรมนั้น พบการเปิดเผยข้อมูล ร้อยละ 95.10 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 4.90 โดย บริษัทส่วนใหญ่ได้มีการเปิดเผยว่ามีการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้ได้รับการดูแลอย่างดี ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี และแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 12.3 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ของบริษัทเป็นสำคัญ และพิจารณาโดยถือเสมือนเป็นรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอก พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 94.48 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 5.52 โดยบริษัทส่วนใหญ่เปิดเผยว่า กำหนดให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์ โดยราคาและเงื่อนไขเสมือนทำรายการ กับบุคคลภายนอกซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 12.4 บริษัทมีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม รวมทั้งกำหนดแนวทางให้บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทย่อยหรือร่วม นั้น ถือปฏิบัติ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 92.64 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 7.36 โดยบริษัทส่วนใหญ่เปิดเผยว่าบริษัทกำหนดระบบการควบคุมภายในและกลไกอื่นในการกำกับดูแล บริษัทย่อยและบริษัทร่วมฯ ที่เหมาะสมและรัดกุมเพียงพอในบริษัทย่อยฯ และบริษัทร่วมฯ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 12.5 บริษัทกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายและกระบวนการ ไปปฏิบัติโดยผู้บริหารและพนักงาน พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 96.32 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูล ร้อยละ 3.68 โดยมีการเปิดเผยว่า บริษัทมีการกำหนดหน้าที่ตามกฎบัตร (charter) ซึ่งเปิดเผยไว้ใน รายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 12.6 นโยบายและกระบวนการปฏิบัติของบริษัทได้รับการนำไปใช้ในเวลาที่เหมาะสม โดยบุคลากรที่มีความสามารถ รวมถึงการครอบคลุมกระบวนการแก้ไขข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 93.86 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 6.14 โดยมีการเปิดเผยว่า มีการติดตามและประเมินการทำงานเพื่อตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพงาน ที่กำหนดไว้และมีการแก้ไขทันทีที่การปฏิบัติงานนั้นๆ ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 12.7 บริษัททบทวนนโยบายและกระบวนการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 93.86 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 6.14 บริษัทส่วนใหญ่ที่เปิดเผยได้เปิดเผยไว้ว่าบริษัทมีการทบทวนและจัดทำคู่มืออำนาจดำเนินการใหม่คู่มืออำนาจดำเนินการเป็นการกระจายอำนาจให้ผู้บังคับบัญชาในแต่ละระดับเป็นการช่วยให้การดำเนินธุรกิจมีความคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 12 บริษัทโดยส่วนใหญ่ได้มีการกำหนดนโยบายการบริหารและ ทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยมุ่งสร้างความมั่นคง และประโยชน์สูงสุดให้กับบริษัทตามที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด หลักทรัพย์ฯ กำหนดและพบการเปิดเผยว่าบริษัทส่วนใหญ่กำหนดให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของ ตลาดหลักทรัพย์ โดยราคาและเงื่อนไขเสมือนทำรายการกับบุคคลภายนอก มีการเปิดเผยว่าบริษัทกำหนดระบบการควบคุมภายในและกลไกอื่น ในการกำกับดูแลบริษัทย่อยและบริษัทร่วมๆ ที่เหมาะสมจากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 12 ได้มีการเปิดเผยในอัตราร้อยละ 94.48 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 5.52 จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

4.1.4 องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่จำเป็นในการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุม ฝ่ายบริหารจะต้องสร้างหรือจัดหาสารสนเทศที่มีคุณภาพจากแหล่งทั้งภายในและภายนอกองค์การ การสื่อสารภายในจะช่วยให้พนักงานได้รับสารสนเทศที่ชัดเจนจากผู้บริหารระดับสูงกว่าต้องปฏิบัติ ตามหน้าที่ ความรับผิดชอบด้านการควบคุมภายในอย่างเคร่งครัด ส่วนการสื่อสารภายนอกจะมี บทบาทสองด้าน ด้านหนึ่งคือ เป็นช่องทางให้บุคคลภายในได้รับสารสนเทศจากภายนอก และอีกด้านหนึ่งคือ เป็นช่องทางในการสื่อสารสารสนเทศภายในไปยังบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องตามเงื่อนไขและความคาดหวัง การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ในเอกสารที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก 163 บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 ในองค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมควบคุม

ประกอบไปด้วย 3 หลักการ 11 จุดเน้นสำคัญ โดยมีการเปิดเผยการควบคุมภายในเน้นลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. หลักการที่ 13 องค์การข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้

1.1 บริษัทกำหนดข้อมูลที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน ทั้งข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กร ที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องต่องาน

1.2 บริษัทพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับรวมถึงปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล

1.3 บริษัทดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการมีข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ ตัวอย่างข้อมูลที่สำคัญ เช่น รายละเอียดของเรื่องที่เสนอให้พิจารณา เหตุผลผลกระทบต่อบริษัท ทางเลือกต่างๆ

1.4 บริษัทดำเนินการเพื่อให้กรรมการบริษัทได้รับหนังสือนัดประชุมหรือเอกสารประกอบการประชุมที่ระบุข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอต่อการพิจารณาก่อนการประชุมล่วงหน้าอย่างน้อยภายในระยะเวลาขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด

1.5 บริษัทดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมคณะกรรมการมีรายละเอียดตามควร เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการแต่ละราย เช่น การบันทึกข้อซักถามของกรรมการ ความเห็นหรือข้อสังเกตของกรรมการในเรื่องที่พิจารณา ความเห็นของกรรมการรายที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่เสนอพร้อมเหตุผล

1.6 บริษัทมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ มีการจัดเก็บเอกสารสำคัญไว้อย่างครบถ้วน เป็นหมวดหมู่ กรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบ ภายในว่ามีข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่อง นั้นอย่างครบถ้วนแล้ว

ตารางที่ 4.13 หลักการที่ 13 องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
13.1	บริษัทกำหนดข้อมูลที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน ทั้งข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กร ที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องต่องาน	154	94.48	9	5.52
13.2	บริษัทพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล	148	90.80	15	9.20
13.3	บริษัทดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการมีข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ ตัวอย่างข้อมูลที่สำคัญ เช่น รายละเอียดของเรื่องที่เสนอให้พิจารณา เหตุผล ผลกระทบต่อบริษัท ทางเลือกต่าง ๆ	148	90.80	15	9.20
13.4	บริษัทดำเนินการเพื่อให้กรรมการบริษัทได้รับหนังสือนัดประชุมหรือเอกสารประกอบการประชุมที่ระบุข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอต่อการพิจารณาก่อนการประชุมล่วงหน้าอย่างน้อยภายในระยะเวลาขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด	145	88.96	18	11.04

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
13.5	บริษัทดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมคณะกรรมการมีรายละเอียดตามควรเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการแต่ละราย เช่น การบันทึกข้อซักถามของกรรมการ ความเห็นหรือข้อสังเกตของกรรมการในเรื่องที่พิจารณา ความเห็นของกรรมการรายที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่เสนอพร้อมเหตุผล เป็นต้น	145	88.96	18	11.04
13.6	บริษัทมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดเก็บเอกสารสำคัญ ไว้อย่างครบถ้วนเป็นหมวดหมู่ 2) กรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบภายในว่ามีข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องนั้นอย่างครบถ้วนแล้ว	147	90.18	16	9.82
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 13		147.83	90.70	15.17	9.30

จากตารางที่ 4.13 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายในหลักการที่ 13 องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ ตามที่กำหนดไว้ ประกอบไปด้วย 6 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนทั้ง 163 บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 13.1 บริษัทมีการกำหนดข้อมูลที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน ทั้งข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กรที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องกับต่องาน พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 94.98 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 5.52 โดยบริษัทได้เปิดเผยว่าบริษัท มีระบบสารสนเทศเพื่อให้ฝ่ายบริหาร สามารถนำข้อมูลที่สำคัญไปใช้ในการบริหารจัดการ

จุดสำคัญที่ 13.2 บริษัทพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยบริษัทส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีการพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงปริมาณ และความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 13.3 บริษัทดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการมีข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยบริษัทส่วนใหญ่ได้มีการเปิดเผยไว้ว่าได้จัดส่งเอกสารข้อมูลประกอบการประชุมที่มีรายละเอียดครบถ้วนเพียงพอ มีการนำเสนอให้พิจารณา เหตุผลและผลกระทบรวมทั้งทางเลือกให้คณะกรรมการพิจารณา ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 13.4 บริษัทดำเนินการเพื่อให้กรรมการบริษัทได้รับหนังสือนัดประชุมหรือเอกสาร ประกอบการประชุมที่ระบุข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอต่อการพิจารณาก่อนการประชุมล่วงหน้าอย่าง น้อยภายในระยะเวลาขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 88.96 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 11.04 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยว่า บริษัทมีการเผยแพร่หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้นและเอกสารประกอบการประชุมต่างๆล่วงหน้าก่อนวันประชุมอย่างน้อย 14 วันผ่านระบบข่าวของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและทางเว็บไซต์ของบริษัท ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 13.5 บริษัทดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมคณะกรรมการมีรายละเอียดตาม ควรเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการแต่ ละราย พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 88.96 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 11.04 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่าบริษัทมีการจัดทำรายงานการประชุมที่มีสาระสำคัญครบถ้วนเพื่อจัดส่งตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยและเผยแพร่บนเว็บไซต์บริษัทภายใน 14 วันนับแต่วันประชุมเปิดเผยไว้ในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 13.6 บริษัทมีการดำเนินการจัดเก็บเอกสารสำคัญ ใว้อย่างครบถ้วนเป็นหมวดหมู่ สำหรับกรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบภายในว่ามีข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องนั้นอย่างครบถ้วนแล้ว เช่น การบันทึกข้อซักถามของกรรมการ ความเห็น หรือข้อสังเกตของกรรมการในเรื่องที่พิจารณา ความเห็นของกรรมการรายที่

ไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่ เสนอพร้อมเหตุผล เป็นต้น พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.18 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.82 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า บริษัท ได้จัดทำและเก็บรักษาเอกสารได้แก่ ทะเบียนกรรมการ หนังสือนัดประชุมคณะกรรมการรายงานการประชุมคณะกรรมการหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้นรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นรายงานประจำปีรายงานการมีส่วนได้เสียของกรรมการผู้บริหารและบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการและผู้บริหาร เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 13 บริษัทมีการพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล บริษัทมีการจัดทำรายงานการประชุมที่มีสาระสำคัญ ครบถ้วนเพื่อจัดส่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเผยแพร่บนเว็บไซต์บริษัท ภายใน 14 วันนับแต่วันประชุม และบริษัทได้จัดทำและเก็บรักษาเอกสาร ได้แก่ทะเบียนกรรมการ หนังสือนัดประชุม คณะกรรมการรายงานการประชุมคณะกรรมการหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น รายงานการประชุมผู้ถือหุ้น รายงานประจำปีรายงานการมีส่วนได้เสียของกรรมการผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรรมการ และผู้บริหาร จากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 13 ได้มีการเปิดเผยใน อัตราร้อยละ 90.70 และไม่เปิดเผย ข้อมูลในอัตราร้อยละ 9.30 จาก 163 บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

2. หลักการที่ 14 องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุม ภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้

2.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน

2.2 บริษัทมีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอและ คณะกรรมการบริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน หรือสอบถาม รายการต่างๆ ตามที่ต้องการ เช่น การกำหนด SE บุคคลที่เป็นศูนย์ติดต่อเพื่อให้สามารถติดต่อขอ ข้อมูลอื่นนอกจากที่ได้รับจากผู้บริหาร รวมทั้งการติดต่อสอบถามข้อมูลจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารตามที่คณะกรรมการร้องขอ การจัดกิจกรรมพบปะหารือระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารนอกเหนือจากการประชุม คณะกรรมการ เป็นต้น

2.3 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้บุคคลต่างๆ ภายในบริษัทสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริต ภายในบริษัท (whistle-blower hotline) ได้อย่างปลอดภัย

ตารางที่ 4.14 หลักการที่ 14 องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
14.1	บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน	150	92.02	13	7.98
14.2	บริษัทมีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ และคณะกรรมการบริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน หรือสอบทานรายการต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เช่น การกำหนดบุคคลที่เป็นศูนย์ติดต่อเพื่อให้สามารถติดต่อขอข้อมูลอื่นนอกจากที่ได้รับจากผู้บริหาร รวมทั้งการติดต่อสอบถามข้อมูลจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารตามที่คณะกรรมการร้องขอ การจัดกิจกรรมพบปะหารือระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารนอกเหนือจากการประชุมคณะกรรมการ เป็นต้น	148	90.80	15	9.20

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
14.3	บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ภายในบริษัทสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตภายในบริษัท (whistle-blower hotline) ได้อย่างปลอดภัย	146	89.57	17	10.43
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 14		148.00	90.80	15.00	9.20

จากตารางที่ 4.14 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายในหลักการที่ 14 องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้ ประกอบไปด้วย 3 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัททั้ง บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อ บุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 14.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน พบการเปิดเผยข้อมูล ร้อยละ 92.02 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 7.98 บริษัทโดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่า บริษัทมีการเปิดเผยให้กรรมการผู้บริหารและพนักงานทราบอย่างทั่วถึงผ่านช่องทางการสื่อสารภายในองค์กร (Intranet website) เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 14.2 บริษัทมีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ และคณะกรรมการบริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานหรือสอบทานรายการต่างๆ ตามที่ต้องการ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยบริษัทได้เปิดเผยว่ามีกรรมการรายงานของผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมด้วยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงาน ประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 14.3 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ภายในบริษัทสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตภายในบริษัทได้อย่างปลอดภัยพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 89.57 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 10.43 บริษัทมีนโยบายการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่พนักงานที่แจ้งข้อมูลหรือให้เบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชันหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานและจรรยาบรรณบริษัท (Whistle Blower Policy) ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 14 องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์ และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถ ดำเนินไปได้ตามที่วางไว้ ส่วนใหญ่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีและในแบบ 56-1 มีการเปิดเผย แนวปฏิบัติดังนี้ บริษัทให้มีระบบ Intranet เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารภายในองค์กร แต่งตั้งบุคคลที่มีความเป็นอิสระและกำหนดค่าตอบแทนให้ มีการประชุมกับผู้สอบบัญชี โดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมด้วยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้บริษัทมีนโยบายการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่พนักงานที่แจ้งข้อมูลหรือให้เบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชันหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานและจรรยาบรรณบริษัท (Whistle Blower Policy) จาก การศึกษาพบว่า หลักการที่ 14 ได้มีการเปิดเผยในอัตราร้อยละ 90.80 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 9.20 จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

3. หลักการที่ 15 องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน

3.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการ ควบคุมภายใน เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน เป็นต้น

3.2 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียภายในนอกองค์กรสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉล หรือทุจริต (whistle-blower hotline) แก่บริษัทได้อย่างปลอดภัย

ตารางที่ 4.15 หลักการที่ 15 องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
15.1	บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน เป็นต้น	147	90.18	16	9.82
15.2	บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริต (whistle-blower hotline) แก่บริษัทได้อย่างปลอดภัย	146	89.57	17	10.43
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 15		146.50	89.88	16.50	10.12

จากตารางที่ 4.15 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 17 องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน ประกอบไปด้วย 2 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัททั้ง 163 บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงาน ที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 15.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน พบการเปิดเผย ข้อมูลร้อยละ 90.18 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.82 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่า ผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำต้องสงสัยว่าเป็นความผิดต่อหลัก

กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับบริษัทนโยบายและจรรยาบรรณธุรกิจของบริษัท โดยกำหนดช่องทางวิธีการ ขั้นตอนการตรวจสอบโดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 15.2 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริต (whistle-blower hotline) แก่บริษัทได้อย่างปลอดภัย พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 89.57 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 10.43 โดยบริษัทได้เปิดเผยไว้ว่า บริษัทได้สร้างระบบการรับข้อร้องเรียน (Whistle Blower) เพื่อให้ พนักงานและผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งเบาะแสการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามจรรยาบรรณระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานกฎหมายหรือการทุจริต สามารถแจ้งเบาะแสมานอิมเมลล์ที่กำหนดไว้รับข้อร้องเรียน ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 15 องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน ส่วนใหญ่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีและในแบบ 56-1 มี การเปิดเผยไว้ว่าผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำต้องสงสัยว่าเป็นความผิดต่อ หลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับบริษัทนโยบายและจรรยาบรรณธุรกิจของบริษัทฯ โดยกำหนดช่องทาง วิธีการขั้นตอนการตรวจสอบและบริษัทได้สร้างระบบการรับข้อร้องเรียน (Whistle Blower) เพื่อให้ พนักงานและผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งเบาะแสการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามจรรยาบรรณระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานกฎหมายหรือการทุจริตสามารถแจ้งเบาะแสมานอิมเมลล์ที่กำหนดไว้เฉพาะการรับเรื่องร้องเรียน จากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 15 ได้มีการเปิดเผยในอัตราร้อยละ 89.88 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตรา ร้อยละ 10.12 จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

4.1.5 องค์กรประกอบที่ 5 ระบบการติดตาม (Monitoring Activities)

กิจกรรมติดตามผล หมายถึง องค์กรประกอบนี้ประกอบด้วย การติดตามผลระหว่าง การปฏิบัติงาน การประเมินผลอิสระหรือใช้ทั้งสองวิธีประกอบกัน เพื่อให้มั่นใจว่าแต่ละองค์ประกอบ และหลักการของการควบคุมมีอยู่จริงและทำหน้าที่ได้จริงการติดตามผลระหว่าง การปฏิบัติงานควรมีอยู่ใน กระบวนการปฏิบัติงานในระดับต่างๆ และสามารถให้สารสนเทศได้อย่างทันเวลา การประเมินผล อิสระควรทำตามงวดเวลา ซึ่งอาจมีขอบเขตและความถี่ในการประเมินแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับผลการ ประเมินความเสี่ยง ประสิทธิภาพของการติดตามผลระหว่าง การปฏิบัติงาน และข้อพิจารณาของฝ่าย บริหาร การติดตามผลควรประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับดูแล สถาบันกำหนด มาตรฐาน หรือฝ่ายบริหารและคณะกรรมการองค์การองค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการติดตามผล มี หลักการที่เกี่ยวข้อง 2 หลักการ การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ในเอกสารที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ของบริษัท 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม

เอ ไอ ปี 2562 ซึ่งในองค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมติดตามผล ประกอบไปด้วย 2 หลักการ 8 จุดเน้นสำคัญ โดยมีการเปิดเผยแนวทางปฏิบัติของการควบคุมภายในเน้นลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. หลักการที่ 16 องค์การติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม

1.1 บริษัทจัดให้มีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนดห้ามฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตน ในลักษณะที่อาจ ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น กำหนดให้แต่ละส่วนงาน ติดตามปฏิบัติ และรายงานผู้บังคับบัญชา หรือมอบหมายให้หน่วยงานตรวจสอบภายในติดตามการปฏิบัติ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น

1.2 บริษัทจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายใน ที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง และ หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน

1.3 ความถี่ในการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท

1.4 ดำเนินการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน โดยผู้ที่มีความรู้และความสามารถ

1.5 บริษัทกำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

1.6 บริษัทส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing, IIA)

ตารางที่ 4.16 หลักการที่ 16 องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
16.1	บริษัทจัดให้มีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนดห้ามฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น กำหนดให้แต่ละส่วนงานติดตามการปฏิบัติ และรายงานผู้บังคับบัญชา หรือมอบหมายให้หน่วยงานตรวจสอบภายในติดตามการปฏิบัติ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น	148	90.80	15	9.20
16.2	บริษัทจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน	155	95.10	8	4.90
16.3	ความถี่ในการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท	142	87.12	21	12.88
16.4	ดำเนินการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน โดยผู้ที่มีความรู้และความสามารถ	153	93.86	10	6.14
16.5	บริษัทกำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ	155	95.10	8	4.90

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
16.6	บริษัทส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing, IIA)	144	88.34	19	11.66
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 16		149.50	91.72	13.50	8.28

จากตารางที่ 4.16 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 16 องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนิน ไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม ประกอบไปด้วย 6 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัท ทั้ง 163 บริษัทได้ เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

จุดสำคัญที่ 16.1 บริษัทจัดให้มีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนดห้ามฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.8 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยส่วนใหญ่เปิดเผยไว้ว่าบริษัทกำหนดให้มีการจัดทำรายงานความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์และการทำรายการระหว่างกัน ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 16.2 บริษัทจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินอิสระ โดยผู้ตรวจสอบภายใน พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 95.10 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 4.90 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยว่าบริษัทมีหน่วยงาน ตรวจสอบภายในที่มีความเป็นอิสระและเที่ยงธรรม และคณะกรรมการตรวจสอบได้ พิจารณาความเป็นอิสระและขอบเขตการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 16.3 ความถี่ในการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของ บริษัท พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 87.12 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 12.88 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยว่าบริษัทกำหนดให้มีการทบทวนนโยบายและแนวปฏิบัติเป็นประจำทุกปีเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 16.4 ดำเนินการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน โดยผู้ที่มีความรู้และความสามารถ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 93.86 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 6.14 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยว่าบริษัทจัดให้มีสายงานตรวจสอบภายในที่มีอิสระในการตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน โดยผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 16.5 บริษัทกำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายใน ให้ขึ้นตรงต่อ คณะกรรมการตรวจสอบ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 95.10 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูล 4.90 โดย ส่วนได้เปิดเผยไว้ว่าคณะกรรมการมีการกำหนดให้ฝ่ายตรวจสอบภายในรายงานผลการตรวจสอบ โดยตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 16.6 บริษัทส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติตามหน้าที่ตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing, IIA) พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 88.34 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 11.66 โดยบริษัทส่วนใหญ่ได้เปิดเผยว่ามีการสอบทานกระบวนการตรวจสอบระบบการควบคุมภายใน ตามกรอบการควบคุมภายในที่ได้รับการยอมรับเป็นมาตรฐานสากล ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 16 องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วนเหมาะสม มีการเปิดเผยแนวปฏิบัติ ดังนี้ บริษัทกำหนดให้มีการจัดทำรายงานความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์และการทำรายการระหว่างกัน บริษัทมีหน่วยงานตรวจสอบภายในที่มีความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมและคณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาความเป็นอิสระและขอบเขตการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน คณะกรรมการมีการกำหนดให้ฝ่ายตรวจสอบภายในรายงานผลการตรวจสอบ โดยตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบจากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 16 ได้มีการเปิดเผยในอัตราร้อยละ 91.72 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 8.28 จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

2. หลักการที่ 17 องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตาม ความเหมาะสม

2.1 บริษัทประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการเพื่อติดตามแก้ไขอย่างทันทั่วทั้งที่ หากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแตกต่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ

2.2 บริษัทมีนโยบายการรายงาน ดังนี้

2.2.1 ฝ่ายบริหารต้องรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท โดยปล้น ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือสงสัยว่ามีเหตุการณ์ทุจริตอย่างร้ายแรง มีการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือมีการกระทำที่ผิดปกติดอื่น ซึ่งอาจกระทบต่อชื่อเสียงและฐานะการเงินของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

2.2.2 รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา ต่อคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาภายในระยะเวลาอันควร

2.2.3 รายงานความคืบหน้าในการปรับปรุงข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ

ตารางที่ 4.17 หลักการที่ 17 องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม

จุดสำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
17.1	บริษัทประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการเพื่อติดตามแก้ไขอย่างทันทั่วทั้งที่ หากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแตกต่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ	148	90.80	15	9.20

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

จุด สำคัญ	ลักษณะการเปิดเผย	การเปิดเผย			
		พบ		ไม่พบ	
		บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
17.2	บริษัทมีนโยบายการรายงาน ดังนี้ 1) ฝ่ายบริหารต้องรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทโดยพลัน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือสงสัยว่ามีเหตุการณ์ทุจริตอย่างร้ายแรง มีการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีการกระทำที่ผิดปกติดังอื่น ซึ่งอาจกระทบต่อชื่อเสียงและฐานะการเงินของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ 2) รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา (แม้ว่าจะได้เริ่มดำเนินการจัดการแล้ว) ต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาภายในระยะเวลาอันควร 3) รายงานความคืบหน้าในการปรับปรุงข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัท	148	90.80	15	9.20
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยหลักการที่ 17		148.00	90.80	15.00	9.20

จากตารางที่ 4.17 ได้แสดงรายละเอียดของการเปิดเผยของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 17 องค์การประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม ประกอบไปด้วย 2 ลักษณะสำคัญ จะเห็นได้ว่าบริษัททั้ง 163 บริษัทได้เปิดเผยไว้ในเอกสารหรือรายงานที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก ดังนั้นว่าได้มีการจัดทำโดยการกำหนดตามกรอบ COSO 2013 โดยเปิดเผยรายละเอียดดังนี้

จุดสำคัญที่ 17.1 บริษัทประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการเพื่อติดตามแก้ไขอย่างทันท่วงที หากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแตกต่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 บริษัทโดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่าบริษัทจัดให้มีการประเมินผลการควบคุมภายในและตรวจสอบ การปฏิบัติตามระบบและนำผลไปปรับปรุงมาตรการควบคุมให้เหมาะสมกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อม และปัจจัยความเสี่ยงอื่นๆที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

จุดสำคัญที่ 17.2 บริษัทมีนโยบายการรายงานดังนี้ ฝ่ายบริหารต้องรายงานต่อคณะกรรมการ บริษัทโดยพลัน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือสงสัยว่ามีเหตุการณ์ทุจริต มีการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีการกระทำที่ผิดปกติอื่นรายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญต่อคณะกรรมการ และรายงาน ความคืบหน้าในการปรับปรุงข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญต่อคณะกรรมการพบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 90.80 และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 9.20 โดยส่วนใหญ่ได้เปิดเผยไว้ว่าบริษัทกำหนดให้มีการ รายงานความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กรรวมถึงสถานะของ ความเสี่ยงแนวทางในการจัดการความเสี่ยง ความคืบหน้าและผลของการบริหารความเสี่ยงให้แก่คณะกรรมการบริษัทเพื่อรับทราบเป็นประจำทุกไตรมาสและหรืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

โดยสรุปการเปิดเผยหลักการที่ 17 องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุม ภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความ เหมาะสม พบส่วนน้อยที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีและในแบบ 56-1 มีการเปิดเผยแนวปฏิบัติ ดังนี้ บริษัทจัดให้มีการประเมินผลการควบคุมภายในและตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบและนำผล ไปปรับปรุงมาตรการควบคุมให้เหมาะสมกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและปัจจัย ความเสี่ยงอื่นๆ ที่ เปลี่ยนแปลงไปและบริษัทกำหนดให้มีการรายงานความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กร รวมถึงสถานะของ ความเสี่ยงแนวทางในการจัดการความเสี่ยงความคืบหน้าและผลของการบริหาร ความเสี่ยงให้แก่ คณะกรรมการบริษัทเป็นและกรรมการตรวจสอบเพื่อรับทราบเป็นประจำทุก ไตรมาสและหรืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากการศึกษาพบว่า หลักการที่ 17 ได้มีการ เปิดเผยเพียงร้อยละ 90.80 และไม่เปิดเผยข้อมูลในอัตราร้อยละ 9.20 จาก 163 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ปี 2562 โดยเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบ 56-1

4.2 แหล่งที่ตรวจพบการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายใน COSO 2013

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริษัทในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ โดยยึดหลักตามแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในตามกรอบ COSO 2013 แล้วนั้น แหล่งที่พบการเปิดเผยจึงเป็นผลการศึกษาที่สำคัญไม่น้อยกว่าแนวทางปฏิบัติตามแบบการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในตามกรอบ COSO 2013 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการหาข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

4.2.1 แหล่งที่ตรวจพบการเปิดเผยการควบคุมภายใน COSO 2013

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารที่บริษัทเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกเกี่ยวกับการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ตามแบบประเมินความเพียงพอที่สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และบริษัทตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) รายงานประจำปีและแบบแสดงรายการประจำปี (56-1) จะเปิดเผยในหัวข้อเรื่องการควบคุมภายใน แสดงการเปิดเผยรายละเอียดโดยรวมไว้ ซึ่งหลายบริษัทอาจจะไม่ได้เปิดเผยถึงรายละเอียดที่ชัดเจนของแนวทางการปฏิบัติดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาแนวทางปฏิบัติการควบคุมภายในจากข้อมูลทุติยภูมิ จึงแสดงแหล่งที่พบการเปิดเผยแนวทางการปฏิบัติการควบคุมภายใน COSO 2013 ที่นอกเหนือจากการเปิดเผยในแบบประเมินความเพียงพอการควบคุมภายใน ตามหัวข้อย่อย ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงแหล่งที่พบการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013

COSO 2013	รายงานประจำปี	แบบ 56-1
	หัวข้อ	หัวข้อ
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)		
หลักการที่ 1 องค์การแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง (integrity) และจริยธรรม	1.การกำกับดูแลกิจการ	ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1.การกำกับดูแลกิจการ

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

COSO 2013	รายงานประจำปี	แบบ 56-1
	หัวข้อ	หัวข้อ
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)		
หลักการที่ 2 คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน	1.การกำกับดูแลกิจการ 2. โครงสร้างการจัดการองค์กร	ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. โครงสร้างการจัดการ 2. การกำกับดูแลกิจการ
หลักการที่ 3 ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (oversight) ของคณะกรรมการ	1.การกำกับดูแลกิจการ 2. โครงสร้างการจัดการองค์กร คณะกรรมการบริหาร	1.ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1 โครงสร้างการจัดการองค์กรคณะกรรมการบริหาร 2. การกำกับดูแลกิจการ
หลักการที่ 4 องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ	1.การกำกับดูแลกิจการ - บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย	1.ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ- บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

COSO 2013	รายงานประจำปี	แบบ 56-1
	หัวข้อ	หัวข้อ
หลักการที่ 5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร	1.การกำกับดูแลกิจการ -คณะกรรมการตรวจสอบ 2.การควบคุมภายใน	1.ส่วนที่ 2 การจัดการและกำกับดูแลกิจการ 1. โครงสร้างการจัดการคณะกรรมการตรวจสอบ 2. รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ 3. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง
องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)		
หลักการที่ 6 องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร	1.การกำกับดูแลกิจการ -รายงาน คณะกรรมการตรวจสอบ 2.การควบคุมภายใน	1.ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ 2. รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ 3. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

COSO 2013	รายงานประจำปี	แบบ 56-1
	หัวข้อ	หัวข้อ
หลักการที่ 7 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร	<p>1.การกำกับดูแลกิจการ</p> <p>-คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง</p> <p>2.การควบคุมภายใน</p> <p>-การบริหารความเสี่ยง</p>	<p>1.ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ</p> <p>1. การกำกับดูแลกิจการ</p> <p>2. โครงสร้างการจัดการ-คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง</p> <p>3. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง</p>
หลักการที่ 8 องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร	<p>1.การกำกับดูแลกิจการ</p> <p>2. ความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <p>- การต่อต้านการทุจริต</p> <p>3.การควบคุมภายใน</p>	<p>1.ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ</p> <p>2. การกำกับดูแลกิจการ-บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย</p> <p>3. ความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <p>4. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง</p> <p>5. รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ</p>

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

COSO 2013	รายงานประจำปี	แบบ 56-1
	หัวข้อ	หัวข้อ
หลักการที่ 9 องค์กรสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน	1.การกำกับดูแลกิจการ 2.การควบคุมภายใน	1.ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง
องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)		
หลักการที่ 10 องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้	1.การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง	1.ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง
หลักการที่ 11 องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์	1.การวางนโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ 2. การควบคุมภายใน	1.ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ-ผู้มีส่วนได้เสีย และการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

COSO 2013	รายงานประจำปี	แบบ 56-1
	หัวข้อ	หัวข้อ
หลักการที่ 12 องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้เห็นนโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	1. การวางนโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ 2. การควบคุมภายใน	ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง
องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication)		
หลักการที่ 13 องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้	1. การกำกับดูแลกิจการ-การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง	ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ-การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง
หลักการที่ 14 องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้	1. การกำกับดูแลกิจการ-การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง	ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ-การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

COSO 2013	รายงานประจำปี	แบบ 56-1
	หัวข้อ	หัวข้อ
		เพียงพอกับการควบคุมภายใน
หลักการที่ 15 องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อ การควบคุมภายใน	1. การกำกับดูแลกิจการ- การเปิดเผยข้อมูลและ ความโปร่งใส 2. การควบคุมภายในและ การบริหารความเสี่ยง	ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ-การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง
องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล		
หลักการที่ 16 องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วนเหมาะสม	1.การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง 2. รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ	ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ-การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส 2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง 3. รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ
หลักการที่ 17 องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหาร	1.การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง 2. การกำกับดูแลกิจการ- การเปิดเผยข้อมูลและ	ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ 1. การกำกับดูแลกิจการ-การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

COSO 2013	รายงานประจำปี	แบบ 56-1
	หัวข้อ	หัวข้อ
ระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม	ความโปร่งใส 3. รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ	2. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง 3. รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

จากตามตารางที่ 4.18 แสดงแหล่งที่พบการเปิดเผยของแนวทางปฏิบัติของการควบคุมภายใน ตามกรอบงาน Coso 2013 ดังนี้

<u>หัวข้อที่พบ</u>	<u>จำนวนหลักการที่พบ</u>
1. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง	13 หลักการ
2. โครงสร้างการจัดการ	4 หลักการ
3. การกำกับดูแลกิจการ	14 หลักการ
4. รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ	4 หลักการ

ในส่วนของผลการศึกษาแหล่งที่พบการเปิดเผย จากรายงานประจำปีและรายงานแบบ 56-1 เป็นการแสดงการเปิดเผยของแหล่งข้อมูล 17 หลักการ ในส่วนขององค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการ ควบคุม พบว่าการเปิดเผยในรายงานประจำปีและรายงานแบบ 56-1 ทั้ง 13 หลักการ โดยหัวข้อการ ควบคุมภายในนั้นจะแสดงการเปิดเผยรายละเอียดโดยรวมมากที่สุด จากการศึกษาพบว่าในรายงาน แบบ 56-1 ให้ข้อมูลที่ละเอียดมากกว่ารายงานประจำปี สำหรับหัวข้อดังกล่าว ดังนั้นแหล่งที่พบการ เปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 บริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ตามแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน ได้แก่ การเปิดเผยในหัวข้อควบคุมภายใน ที่แสดงในรายงานแบบ 56-1 ซึ่งมีรายละเอียด โดยรวมของการ ควบคุมภายในของบริษัท หากต้องการข้อมูลที่ละเอียด ชัดเจนยิ่งขึ้นสามารถศึกษาได้จากหัวข้อย่อย อื่นๆ ในส่วนที่ 2 ของแบบ 56-1 การกำกับดูแลกิจการ

4.2.2 อัตราการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013

เป็นการสรุปการเปิดเผยแนวทางปฏิบัติของระบบการควบคุมภายในของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 163 บริษัทโดยการรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยจากรายงานประจำปี

และรายงานแบบ 56-1 ปี 2562 เพื่อให้ทราบถึงอัตราการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละหลักการว่ามีการเปิดเผยไว้มากน้อยเพียงใด แสดงตามตารางที่ 4.19 ดังนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงอัตราการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 แยกตาม 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ

COSO 2013	ค่าเฉลี่ยของการ เปิดเผย		การเปิดเผยแนวทางปฏิบัติการควบคุมภายใน						ไม่พบการ เปิดเผย
			พบมากที่สุด			พบน้อยที่สุด			
	บริษัท	ร้อยละ	จุดสำคัญ	บริษัท	ร้อยละ	จุดสำคัญ	บริษัท	ร้อยละ	
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)									
หลักการที่ 1	155.75	95.55	1.1,1.2, 1.4	156	95.70	1.3	155	95.10	-
หลักการที่ 2	155.33	95.30	2.1	157	96.32	2.4	153	93.87	-
หลักการที่ 3	155.67	95.50	3.1	157	96.32	3.3	154	94.48	-
หลักการที่ 4	146.40	89.81	4.1,4.4	152	93.25	4.5	130	79.75	-
หลักการที่ 5	146.75	90.03	5.1	151	92.64	5.4	141	86.50	-
รวม		93.24			94.72			89.94	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

COSO 2013	ค่าเฉลี่ยของการ เปิดเผย		การเปิดเผยแนวทางปฏิบัติการควบคุมภายใน						ไม่พบ การ เปิดเผย
			พบมากที่สุด			พบน้อยที่สุด			
	บริษัท	ร้อยละ	จุด สำคัญ	บริ ษัท	ร้อยละ	จุด สำคัญ	บริ ษัท	ร้อยละ	
องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)									
หลักการที่ 6	157	96.32	6.1,6.2	163	100	6.4	148	90.80	-
หลักการที่ 7	147	90.18	7.2,7.4	148	90.80	7.1	145	88.96	-
หลักการที่ 8	149	91.41	8.4	151	92.54	8.1,8.3	147	90.18	-
หลักการที่ 9	147.67	90.59	9.1,9.2	149	91.41	9.3	145	88.96	-
รวม		92.13			93.69			89.88	
องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)									
หลักการที่ 10	148	90.80	10.5	153	93.86	10.3	135	82.82	-
หลักการที่ 11	138.25	84.82	11.2,11. 3, 11.4	139	85.28	11.1	136	83.44	-
หลักการที่ 12	154	94.48	12.5	157	96.32	12.4	151	92.64	-
รวม		90.03			91.82			86.30	
องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information and Communication)									
หลักการที่ 13	147.83	90.70	13.1	154	94.48	13.4, 13.5	145	88.96	-

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

COSO 2013	ค่าเฉลี่ยของการ เปิดเผย		การเปิดเผยแนวทางปฏิบัติการควบคุมภายใน						ไม่พบ การ เปิดเผย
			พบมากที่สุด			พบน้อยที่สุด			
	บริษัท	ร้อยละ	จุด สำคัญ	บริษัท	ร้อยละ	จุด สำคัญ	บริษัท	ร้อยละ	
หลักการที่ 14	148	90.80	14.1	150	92.02	14.3	146	89.57	-
หลักการที่ 15	146.50	89.88	15.1	147	90.18	15.2	146	89.57	-
รวม		90.46			92.23			89.37	
องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)									
หลักการที่ 16	149.50	91.72	16.2, 16.5	155	95.10	16.3	142	87.12	-
หลักการที่ 17	148	90.80	17.1, 17.2	148	90.80	-	-	-	-
รวม		91.26			92.25			88.34	
ค่าเฉลี่ยการเปิดเผย		91.42			93.08			88.77	

4.3 เปรียบเทียบการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยแนวทางปฏิบัติของระบบการควบคุมภายใน ระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมบริษัทตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จัดแยกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม (Industry group) 8 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้มีข้อมูลที่สะท้อนภาพรวมของกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาด เอ็ม เอ ไอ ได้ชัดเจนขึ้น สามารถวิเคราะห์และเปรียบเทียบภายใต้แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมได้

จากการเก็บข้อมูลในกระดาษทำการได้วิเคราะห์ข้อมูลตามอัตราการเปิดเผยระหว่าง 8 กลุ่มอุตสาหกรรมแยกตาม 17 หลักการ แสดงอัตราการเปิดเผยข้อมูลระหว่างอุตสาหกรรม ดังนี้

ตารางที่ 4.20 แสดงอัตราเปรียบเทียบการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ระหว่างอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมบริการ	ธุรกิจการเงิน		เทคโนโลยี		ทรัพยากร		สินค้าอุปโภคบริโภค		สินค้าอุตสาหกรรม		อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง		เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร			
	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ		
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)																
หลักการที่ 1	42	95.45	8	88.89	12	92.31	12	92.32	11	100	37	97.37	28	100	4	57.14
หลักการที่ 2	42	95.45	8	88.89	12	92.31	11	94.62	11	100	37	97.37	28	100	3	42.86
หลักการที่ 3	41	93.18	8	88.89	12	92.31	11	94.62	11	100	37	97.37	28	100	4	57.14
หลักการที่ 4	36	81.82	8	88.89	12	92.31	10	76.92	10	90.91	29	76.32	28	100	4	57.14
หลักการที่ 5	38	86.36	8	88.89	12	92.31	10	76.92	11	100	36	94.74	25	89.29	2	28.57
รวม	90.45	88.89	88.89	92.31	83.08	98.18	92.63	96.43	48.57							

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

	อุตสาหกรรมบริการ		ธุรกิจการเงิน		เทคโนโลยี		ทรัพยากร		สินค้าอุปโภคบริโภค		สินค้าอุตสาหกรรม		อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง		เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	
	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)																
หลักการที่ 6	42	95.45	8	88.89	12	92.31	10	76.92	11	100	33	86.84	27	96.43	3	42.86
หลักการที่ 7	39	88.64	7	77.78	11	84.62	11	84.62	11	100	33	86.84	27	96.43	3	42.86
หลักการที่ 8	39	88.64	7	77.78	11	84.62	5	38.46	11	100	34	89.47	27	96.43	3	42.86
หลักการที่ 9	39	88.64	8	88.89	12	92.31	10	76.92	11	100	35	92.11	25	89.29	3	42.86
รวม	90.34		83.33		88.46		69.23		100		88.82		95.54		42.86	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

	อุตสาหกรรมบริการ		ธุรกิจการเงิน		เทคโนโลยี		ทรัพยากร		สินค้าอุปโภคบริโภค		สินค้าอุตสาหกรรม		อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง		เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	
	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
องค์กรประกอบที่ 3 กิจกรรมควบคุม (Control Activities)																
หลักการที่ 10	36	81.82	6	66.67	17	92.31	10	76.92	11	100	38	100	25	89.29	3	42.86
หลักการที่ 11	36	81.82	9	100	11	84.62	10	76.92	10	90.91	38	100	25	89.29	2	28.57
หลักการที่ 12	40	90.91	9	100	13	100	10	76.92	11	100	38	100	28	100	1	14.29
รวม		84.85		88.89		97.31		84.62		96.97		100		92.86		28.57
องค์กรประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)																
หลักการที่ 13	40	90.91	9	100	12	92.31	10	76.92	10	90.91	35	92.11	25	89.29	2	28.57

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

	อุตสาหกรรมบริการ		ธุรกิจการเงิน		เทคโนโลยี		ทรัพยากร		สินค้าอุปโภคบริโภค		สินค้าอุตสาหกรรม		อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง		เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	
	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ	บริษัท	ร้อยละ
หลักการที่ 14	40	90.91	9	100	12	92.31	10	76.92	11	100	37	94.74	26	92.86	3	42.86
หลักการที่ 15	40	90.91	9	12	12	92.31	10	76.92	11	100	35	92.11	26	92.86	3	42.86
รวม	90.91	100	100	92.31	76.92	96.97	93.86	91.67	38.10							
องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมกำกับและติดตามประเมินผล (Monitoring Activities)																
หลักการที่ 16	37	84.09	7	77.78	12	92.31	13	100	11	100	35	92.11	24	85.71	4	57.14
หลักการที่ 17	39	88.64	9	100	12	92.31	11	84.62	11	100	36	94.74	25	89.29	4	57.14
รวม	86.36	88.89	88.89	92.31	92.31	100	93.42	87.50	57.14							
ค่าเฉลี่ย	88.58	90.00	90.00	91.54	81.23	98.42	93.75	92.80	43.05							

จากตารางที่ 4.20 ตารางแสดงการเปรียบเทียบการควบคุมภายในแบ่งตามประเภทของอุตสาหกรรม จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคเฉลี่ยร้อยละ 98.42 เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เปิดเผยมากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 93.75 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเฉลี่ยร้อยละ 92.80 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ยร้อยละ 92.31 กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเฉลี่ยร้อยละ 91.54 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเฉลี่ยร้อยละ 90.00 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเฉลี่ยร้อยละ 88.58 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ยร้อยละ 81.23 ตามลำดับ และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เปิดน้อยที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 43.05 และเปรียบเทียบการเปิดเผยแต่ละองค์ประกอบแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Environment Control) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีการเปิดเผยมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 98.18 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเฉลี่ยร้อยละ 96.43 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 92.63 อุตสาหกรรมเทคโนโลยีเฉลี่ยร้อยละ 92.31 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร 92.31 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเฉลี่ยร้อยละ 90.45 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเฉลี่ยร้อยละ 88.89 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ยร้อยละ 83.08 และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เปิดเผยในองค์ประกอบที่ 1 น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 48.57

2. องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีการเปิดเผยมากที่สุดร้อยละ 100 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเฉลี่ยร้อยละ 95.54 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเฉลี่ยร้อยละ 90.34 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 88.82 อุตสาหกรรมเทคโนโลยีเฉลี่ยร้อยละ 88.46 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเฉลี่ยร้อยละ 88.89 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ยร้อยละ 69.23 และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เปิดเผยในองค์ประกอบที่ 2 น้อยที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 42.86

3. องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) การเปิดเผยมากที่สุดกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 100 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีร้อยละ 96.97 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเฉลี่ยร้อยละ 95.54 อุตสาหกรรมเทคโนโลยีเฉลี่ยร้อยละ 92.31 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเฉลี่ยร้อยละ 84.85 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเฉลี่ยร้อยละ 88.89 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ยร้อยละ 69.23 และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เปิดเผยในองค์ประกอบที่ 3 น้อยที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 28.57

4. องค์กรประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล(Information & Communication) การเปิดเผยมากที่สุดกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเฉลี่ยร้อยละ 100 อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคเฉลี่ยร้อยละ 96.97 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 93.86 กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเฉลี่ยร้อยละ 92.31 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเฉลี่ยร้อยละ 91.67 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเฉลี่ยร้อยละ 90.91 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ยร้อยละ 76.92 และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เปิดเผยในองค์กรประกอบที่ 4 น้อยที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 38.10

5. องค์กรประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities) การเปิดเผยมากที่สุดอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคเฉลี่ยร้อยละ 100 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 93.42 กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเฉลี่ยร้อยละ 92.31 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเฉลี่ยร้อยละ 92.31 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเฉลี่ยร้อยละ 88.89 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเฉลี่ยร้อยละ 87.50 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเฉลี่ยร้อยละ 86.36 และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เปิดเผยในองค์กรประกอบที่ 4 น้อยที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 57.14

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 163 บริษัท สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ การรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระดาษทำการตามแบบประเมินความเพียงพอของการควบคุมภายใน ที่มี 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ ตามกรอบงาน COSO 2013 แหล่งที่พบการเปิดเผยและอัตราการเปิดเผย การเปรียบเทียบแนวการปฏิบัติการควบคุมภายในระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี การศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ สำหรับการศึกษารุ่นต่อไป ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระดาษทำการเปรียบเทียบการเปิดเผยการควบคุมภายในตาม กรอบงาน COSO 2013 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 163 บริษัท จากการรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ สามารถสรุปผลการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้ดังนี้

5.1.1 การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ กรอบแนวทาง COSO 2013 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ จะเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดในองค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) เปิดเผยโดยเฉลี่ยร้อยละ 93.24 สำหรับองค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เปิดเผยโดยเฉลี่ยร้อยละ 92.13 องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) เปิดเผยโดยเฉลี่ยร้อยละ 90.03 องค์ประกอบที่ 4 ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication) เปิดเผยโดยเฉลี่ยร้อยละ 90.46 และ องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล(Monitoring Activities) เปิดเผยโดยเฉลี่ยร้อยละ 91.26

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ หลักการที่ 1 องค์การแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง (integrity) และจริยธรรม และหลักการที่ 3 ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (oversight) ของคณะกรรมการ โดยเปิดเผยร้อยละ 95.55 ส่วนการเปิดเผยน้อยที่สุดในองค์ประกอบนี้ คือ หลักการที่ 4 องค์การแสดงถึงความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีการเปิดเผยเพียงแค่ร้อยละ 89.81

องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ หลักการที่ 6 องค์การกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการเปิดเผยร้อยละ 96.32 ส่วนการเปิดเผยน้อยที่สุด หลักการที่ 7 องค์การระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์การ มีการเปิดเผยร้อยละ 90.18

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ หลักการที่ 12 องค์การจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ มีการเปิดเผยร้อยละ 94.48 หลักการที่เปิดเผยน้อยที่สุด หลักการที่ 11 องค์การเลือก และพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนให้องค์การบรรลุ วัตถุประสงค์ มีการเปิดเผยร้อยละ 84.82

องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ หลักการที่ 14 องค์การสื่อสารข้อมูลภายในองค์การ ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้ มีการเปิดเผยร้อยละ 90.80 ส่วนการเปิดเผยน้อยที่สุดในองค์ประกอบคือ หลักการที่ 15 องค์การได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อควบคุมภายในมีการเปิดเผยร้อยละ 89.88

องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ หลักการที่ 16 องค์การติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม มีการเปิดเผยร้อยละ 91.72 และส่วนการเปิดเผยน้อยที่สุดในองค์ประกอบนี้ คือ หลักการที่ 17 องค์การประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่ รับผิดชอบซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม มีการเปิดเผยร้อยละ 90.80

5.1.2 แหล่งที่ตรวจพบการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO 2013 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 163 บริษัท นอกเหนือจากการเปิดเผยตามแบบประเมินความเพียงพอที่กำหนดโดยสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และบริษัทตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ยังมีแหล่งที่ตรวจพบการเปิดเผยการควบคุมภายใน จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จะพบการเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี แบบรายงานประจำปี (56-1) ในส่วนที่ 2 การกำกับดูแลกิจการ หลักการที่เปิดเผยภายใต้หัวข้อการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงมีถึง 13 หลักการ โครงสร้างการจัดการ 4 หลักการ การกำกับดูแลกิจการ 14 หลักการ และ รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ 4 หลักการ

5.1.3 การเปรียบเทียบการเปิดเผยการควบคุมภายในระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผลการศึกษาจากกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งหมด 8 กลุ่มอุตสาหกรรม รวมค่าเฉลี่ยการเปิดเผยจะพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค จะมีการเปิดเผยมากที่สุดเฉลี่ยรวมร้อยละ 98.42 และอีก 7 กลุ่มอุตสาหกรรมเรียงลำดับการเปิดเผยดังนี้ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 93.40 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างเฉลี่ยร้อยละ 92.80 กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเฉลี่ยร้อยละ 91.54 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน เฉลี่ยร้อยละ 90.00 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเฉลี่ยร้อยละ 89.08 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร เฉลี่ยร้อยละ 81.23 และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีการเปิดเผยน้อยที่สุด เฉลี่ยรวมแล้วร้อยละ 43.05

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาในด้านการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบ COSO 2013 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 163 บริษัท พบการเปิดเผยการควบคุมภายในโดยเฉลี่ยเปิดเผยร้อยละ 91.42 นั้นอยู่ในระดับการเปิดเผยมาก และยังพบว่าองค์กรประกอบที่เปิดเผยข้อมูลมากที่สุด ในองค์กรประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม มีการเปิดเผยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 93.24 องค์กรประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยงมีการเปิดเผยร้อยละ 92.13 องค์กรประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม มีการเปิดเผยร้อยละ 90.03 องค์กรประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร มีการเปิดเผยร้อยละ 90.46 องค์กรประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับและติดตามผล มีการเปิดเผยร้อยละ 91.26 โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของทิววรรณ สวัสดิ์ และคณะ (2560) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการบริหารความเสี่ยงกับการตกแต่งกำไร กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าบริษัทมีการเปิดเผยความเสี่ยงในภาพรวมอยู่ในระดับดีโดยเฉลี่ยร้อยละ 75.87 และซึ่งสภาพแวดล้อมในองค์กรเป็นองค์ประกอบที่มีการเปิดเผยมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 84.11 ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ อยู่ในระดับการเปิดเผยดีถึงพอใช้ และยังคงคล้องกับผลการศึกษาของ สกลพร พิบูลย์วงศ์ (2554) เรื่องความคิดเห็นของนักบัญชีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทางเลือกเพื่อการลงทุนเกี่ยวกับการวางระบบควบคุมภายในและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมองค์กรอยู่ในระดับมาก ในการที่องค์กรมุ่งเน้นการวางแผนการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนการให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ โครงสร้างองค์กรและการกระจายอำนาจ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของศศิ ดิษณ (2559) เรื่องผลกระทบการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและการควบคุมภายในต่อมูลค่ากิจการกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในกับมูลค่ากิจการที่การเปิดเผยด้านการประเมินความเสี่ยงจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการเพียงด้านเดียว ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า การวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการและเป็นการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์มากกว่าการเปิดเผยระบบการควบคุมภายใน

5.2.2 ผลการศึกษาในด้านการเปิดเผยการควบคุมตามกรอบงาน COSO 2013 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ แบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรม 8 ประเภท จะเห็นได้ว่าการเปิดเผยในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีการเปิดเผยโดยค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 98.42 โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของภณิดา วรทวีธารัง (2561) เรื่องความสอดคล้องของการบริหารความเสี่ยงตามหลัก COSO ERM 2017 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการปฏิบัติตามหลักการบริหารความเสี่ยงในองค์กรมากที่สุดก็คือกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค โดยมีการปฏิบัติตามอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ และมีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดในการปฏิบัติตามองค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมและการควบคุม การกำกับดูแลและวัฒนธรรมองค์กร (Governance and Culture) การกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ (Strategy and Objective Setting) ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคนั้นจะต้องมีการตอบสนองลูกค้ารายใหญ่ ดังนั้นการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบ COSO ในองค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการควบคุมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเชื่อถือต่อลูกค้ารายใหญ่ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โชติญาณ หิตะพงส์ (2549) ความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม โดยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ค่อนข้างสูงและแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ และสุกมาส หอมตระกูล (2555) เรื่องการเปิดเผยบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO ของบริษัทจด

ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100 ได้พบข้อแตกต่างที่ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการเปิดเผยในระดับน้อยมาก

5.3 ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ เกิดข้อค้นพบดังนี้

5.3.1 การเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ พบการเปิดเผยมากที่สุดใน 5 องค์ประกอบหลักคือ องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม ส่วนองค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม เปิดเผยน้อยที่สุด

5.3.2 การเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด เอ็ม เอ ไอ แยกตามประเภทอุตสาหกรรม จะพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภค และบริโภค บริษัทที่อยู่ภายใต้อุตสาหกรรมนี้จะมีการเปิดเผยการควบคุมภายในมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารจะมีการเปิดเผยน้อยที่สุด ทั้งนี้ทิศทางการเปิดเผยในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นไปในแนวทิศทางเดียวกัน อาจจะเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีการจัดทำหลักการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี แต่หากเทียบโดยจำนวนบริษัทที่อยู่ภายใต้อุตสาหกรรมระหว่างกลุ่มที่มีการเปิดเผยมากคือกลุ่มคือกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กับกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยน้อย จะเห็นว่าจำนวนบริษัทใกล้เคียงกัน แต่โดยลักษณะประเภทธุรกิจที่ประกอบกิจการของสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ จึงทำให้ต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นด้วยการเปิดเผยการปฏิบัติด้านการควบคุมภายในให้มาก

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

5.4.1.1 ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ในภาพรวมมีการเปิดเผยที่ม าก แต่ก็ยังมีบางหลักการที่ยังมีการเปิดเผยที่น้อย บริษัทควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลให้มากขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้ข้อมูลที่มากขึ้น

5.4.1.2 จากผลการศึกษาการเปรียบเทียบระหว่าง 8 อุตสาหกรรม บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ พบว่ามีการเปิดเผยมีความสัมพันธ์ในทิศทางขององค์ประกอบอย่างเดียวกันไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมประเภทใด

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.4.2.1 ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาการเปิดเผยการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 โดยประชากรเป็นกลุ่มบริษัทจดทะเบียนหลักทรัพย์ตลาด เอ็ม เอ ไอ จำนวน 163 บริษัท จาก 8 กลุ่มอุตสาหกรรม หากในอนาคตจะเพิ่มกลุ่มตัวอย่างในลักษณะอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน แต่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 หรือศึกษากับกลุ่มบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อทำการเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด เอ็ม เอ ไอ เพื่อให้เห็นว่าลักษณะบริษัทที่มีขนาดใหญ่กับบริษัทที่มีขนาดเล็ก แต่ในประเภทอุตสาหกรรมเดียวกัน มีการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ที่แตกต่างกันหรือไม่

5.4.2.2 ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ค้นพบว่าการเปิดเผยรายงานมีความแตกต่างของการเปิดเผยที่ได้มาจากการประเมินความเพียงพอระบบการควบคุมภายในโดยผู้ตรวจสอบภายนอกกับการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในโดยผู้ตรวจสอบภายในที่ได้มาจากการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการตรวจสอบหรือมีการประเมินโดยคณะกรรมการบริษัท ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะขยายขอบเขตหรือลักษณะความแตกต่างการเปิดเผยการควบคุมภายในที่มีผู้ตรวจสอบระบบการควบคุมภายในที่มาจากผู้ตรวจสอบภายนอก กับการตรวจสอบความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการตรวจสอบหรือจากการการประเมินความเพียงพอโดยคณะกรรมการบริษัท

5.5 ข้อจำกัดของการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่จดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ไม่ได้เป็นการศึกษาข้อมูลในกลุ่มบริษัทจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 และเป็นการศึกษาเฉพาะการเปิดเผยแนวปฏิบัติการควบคุมภายในตามกรอบงาน COSO 2013 ซึ่งผลการศึกษาที่ได้รับจากการศึกษาอาจเกิดความแตกต่างกับผู้ศึกษารายอื่นๆ ที่ผ่านมา

5.5.1 วิธีการเก็บข้อมูลเป็นการเก็บโดยให้คะแนนการเปิดเผยในเรื่องที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อในกระดาษทำการซึ่งเป็นการให้คะแนนเปิดเผยและไม่เปิดเผยเท่านั้น

5.5.2 ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สามารถเปรียบเทียบการเปิดเผยตามขอบเขตเวลาได้

บรรณานุกรม

DPU

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จันทนา สาขากรม, นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, และ ศิลปะพร ศรีจันทเพชร. (2557). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็ม.*
- โชติญาณ์ หิตะพงส์. (2549), *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัท กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลใน "บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร" ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ], จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle>
- ณัฐพร พันธุ์อุดม. (2549). *แนวทางการควบคุมภายในที่ดี: ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/industry_sector_p1.html
- เบญจวรรณ โสขวัณฬา. (2559), *การวิจัยเรื่องการเปิดเผยข้อมูลภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดีและผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ], มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/>
- ทิพวรรณ สวัสดิ์. (2560), *ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลการบริหารความเสี่ยงกับการตกแต่งกำไร กรณีศึกษา : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ], มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สืบค้น 21 พฤษภาคม 2563, จาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/11632>
- ภณิดา วรทวีธารง. (2561), *ความสอดคล้องของการบริหารความเสี่ยงตามหลัก COSO ERM 2017 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ], มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สืบค้น 21 พฤษภาคม 2563, จาก http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend
- ศศิ ดิษณะ. (2559), *ผลกระทบการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและการควบคุมภายในต่อมูลค่ากิจการกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ], มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สืบค้น 21 พฤษภาคม 2563, จาก <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/11484/1>
- ศุภมาส หอมตระกูล. (2555), *เรื่องการเปิดเผยบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO ของ*

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100 [วิทยานิพนธ์ปริญมหาบัณฑิต],
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สืบค้น 21 พฤษภาคม 2563, จาก

<https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/259761>

สกลพร พิบูลย์วงศ์. (2554), *ความคิดเห็นของนักบัญชีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
ทางเลือกเพื่อการลงทุนเกี่ยวกับการวางระบบควบคุมภายในและสภาพแวดล้อมภายใน
องค์กรที่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี* (รายงานผลการวิจัย) วิทยาลัยราช
พฤกษ์ สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2563, จาก

http://www.rpu.ac.th/Library_web/doc/RC_RR

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2556). *คู่มือจัดทำแบบแสดง
รายการข้อมูล แบบ 56-1 แบบ 69-1* สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2563, จาก

<https://capital.sec.or.th/webapp/nrs/data/6153s.pdf>

สิงห์ชัย อรุณวุฒิพงศ์. (2563), *การสอบทานการเปิดเผยข้อมูล*. วารสารเอกสารภาษีอากร, 38(451).
สืบค้น 16 กุมภาพันธ์ 2563, จาก ศูนย์ข้อมูลการวิจัย Digital "วช."

<https://www.dharmniti.co.th/หลักการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงิน>

อุษณา ภัทรมนตรี. 2557. *การตรวจสอบและการควบคุมภายใน* (พิมพ์ครั้งที่ 5) ภาควิชา
บัญชีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

Stephan, J. (2013, June). *The 2013 COSO Framework & SOX Compliance. The Association of
Accountant and Financial Professional in Business*. Retrieved February 16, 2020
from <https://www.coso.org/documents>

Yinling, L.(2017). *Research on Information Disclosure of Internal Control in Asia-Pacific
Industrial Company* (Research Report). China: Yulin University Retrieved February
16, 2020 From <https://dx.doi.org/10.2991/icem-17.2018.51>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างกระดาศทำการ

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)			
หลักการที่ 1 องค์การแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง (integrity) และจริยธรรม			
1.1 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดแนวทาง และมีการปฏิบัติที่อยู่บนหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณในการดำเนินงาน ที่ครอบคลุมถึง 1.1.1 การปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ 1.1.2 การปฏิบัติต่อลูกค้า ลูกค้า และบุคคลภายนอก			
1.2 มีข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงและรักษาจรรยาบรรณ ที่ครอบคลุมถึง 1.2.1 มีข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรม (code of conduct) สำหรับผู้บริหารและพนักงาน ที่เหมาะสม 1.2.2 มีข้อกำหนดห้ามผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับกิจการ ซึ่งรวมถึงการห้ามคอร์รัปชันอันทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร 1.2.3 มีบทลงโทษที่เหมาะสมหากมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดข้างต้น 1.2.4 มีการสื่อสารข้อกำหนดและบทลงโทษข้างต้นให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบ เช่น รวมอยู่ในการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ ให้			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
พนักงานลงนามรับทราบข้อกำหนดและบทลงโทษเป็นประจำทุกปี รวมทั้งมีการเผยแพร่ code of conduct ให้แก่พนักงานและบุคคลภายนอกได้รับทราบ			
1.3 มีกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม Code of Conduct 1.3.1 การติดตามและประเมินผลโดยหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติ (compliance unit) 1.3.2 การประเมินตนเองโดยผู้บริหารและพนักงาน 1.3.3 การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอิสระจากภายนอกองค์กร			
1.3 มีการจัดการอย่างทันเวลา หากพบการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณ 1.4.1 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถตรวจพบการฝ่าฝืนได้ภายในเวลาที่เหมาะสม 1.4.2 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถลงโทษหรือจัดการกับการฝ่าฝืนได้อย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร 1.4.3 มีการแก้ไขการกระทำที่ขัดต่อหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณอย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร			
หลักการที่ 2 คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน			
2.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแยกจากฝ่ายบริหาร โดยได้สงวนสิทธิ์อำนาจเฉพาะของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
2.2 คณะกรรมการกำกับดูแลให้มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและวัดผลได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน			
2.3 คณะกรรมการกำกับดูแลให้บริษัทกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและผู้บริหารให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎบัตร ซึ่งครอบคลุมบทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้รับผิดชอบต่อรายงานทางการเงิน			
2.4 คณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท และมีความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท หรือสามารถขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ได้			
2.5 คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มีความรู้ ความสามารถน่าเชื่อถือ และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง เช่น ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์อื่นใด อันอาจมีอิทธิพลต่อการใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ ในจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ			
2.6 คณะกรรมการกำกับดูแลการพัฒนาและปฏิบัติเรื่องการควบคุมภายใน ในองค์กรซึ่งครอบคลุมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลและการสื่อสาร และการติดตาม			
<p>หลักการที่ 3 ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการ และความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (oversight) ของคณะกรรมการ</p>			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
3.1 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางธุรกิจและกฎหมาย รวมถึงการจัดให้มีการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แบ่งแยกหน้าที่ในส่วนงานที่สำคัญ ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างกัน มีงานตรวจสอบภายในที่ขึ้นตรงกับกรรมการตรวจสอบ และมีสายการรายงานที่ชัดเจน เป็นต้น			
3.2 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดสายการรายงานในบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการสื่อสารข้อมูล			
3.3 มีการกำหนด มอบหมาย และจำกัดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่าง คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และ พนักงาน			
หลักการที่ 4 องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการมุ่งใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ			
4.1 บริษัทมีนโยบายและวิธีการปฏิบัติเพื่อจัดหา พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสม และมีกระบวนการสอบทานนโยบายและวิธีการปฏิบัตินั้นอย่างสม่ำเสมอ			
4.2 บริษัทมีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้แรงจูงใจหรือรางวัลต่อบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดี และการจัดการต่อบุคลากรที่มีผลงานไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึง การสื่อสารกระบวนการเหล่านี้ให้ผู้บริหารและพนักงานทราบ			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
4.3 บริษัทมีกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือเตรียมพร้อมสำหรับการขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมอย่างทันเวลา			
4.4 บริษัทมีกระบวนการสรรหา พัฒนา และรักษาผู้บริหารและพนักงานทุกคน เช่น การจัดระบบที่ปรึกษา (mentoring) และการฝึกอบรม			
4.5 บริษัทมีแผนและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (succession plan) ที่สำคัญ			
หลักการที่ 5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร			
5.1 คณะกรรมการและผู้บริหารมีกระบวนการและการสื่อสารเชิงบังคับให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติ ในกรณีที่เป็น			
5.2 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจ และการให้รางวัล ที่เหมาะสม โดยพิจารณาทั้งเรื่องการปฏิบัติตาม Code of Conduct และวัตถุประสงค์ในระยะสั้นและระยะยาวของบริษัท			
5.3 คณะกรรมการและผู้บริหารประเมินแรงจูงใจและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่องโดยเน้นให้สามารถเชื่อมโยงกับความสำเร็จของหน้าที่ในการปฏิบัติตามการควบคุมภายในด้วย			
5.4 คณะกรรมการและผู้บริหารได้พิจารณาไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไปในการปฏิบัติหน้าที่ของ			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
บุคลากรแต่ละคน			
องค์ประกอบ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)			
หลักการที่ 6 องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร			
6.1 บริษัทสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และเหมาะสมกับธุรกิจ ในขณะที่นั้น โดยแสดงได้ว่ารายการในรายงานทางการเงินมีตัวตนจริง ครบถ้วนแสดงถึงสิทธิหรือภาระผูกพันของบริษัท ได้ถูกต้อง มีมูลค่าเหมาะสม และเปิดเผยข้อมูล ครบถ้วน ถูกต้อง			
6.2 บริษัทกำหนดสาระสำคัญของรายการทางการเงิน โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญ เช่น ผู้ใช้รายงานทางการเงิน ขนาดของรายการ แนวโน้มของธุรกิจ			
6.3 รายงานทางการเงินของบริษัทสะท้อนถึงกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัทอย่างแท้จริง			
6.4 คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง อนุมัติและสื่อสารนโยบายการบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมขององค์กร			
หลักการที่ 7 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร			
7.1 บริษัทระบุความเสี่ยงทุกประเภทซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจทั้งระดับองค์กร หน่วยธุรกิจ ฝ่ายงาน และหน้าที่งานต่าง ๆ			
7.2 บริษัทวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดจาก			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งรวมถึง ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงานการ ปฏิบัติตามกฎหมาย และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ			
7.3 ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารความ เสี่ยง			
7.4 บริษัทได้ประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดย พิจารณาทั้ง โอกาสเกิดเหตุการณ์ และผลกระทบที่อาจ เกิดขึ้น			
7.5 บริษัทมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการ ความเสี่ยง โดยอาจเป็นการยอมรับความเสี่ยงนั้น (acceptance) การลดความเสี่ยง (reduction) การ หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (avoidance) หรือการร่วมรับความ เสี่ยง (sharing)			
หลักการที่ 8 องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กร			
8.1 บริษัทประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตขึ้น โดย ครอบคลุมการทุจริตแบบต่างๆ เช่น การจัดทำรายงาน ทางการเงินเท็จ การทำให้สูญเสียชีวิตทรัพย์สิน การคอร์รัปชัน การที่ผู้บริหารสามารถฝ่าฝืนระบบควบคุมภายใน (management override of internal controls) การ เปลี่ยนแปลงข้อมูลในรายงานที่สำคัญ การได้มาหรือใช้ ไปซึ่งทรัพย์สินโดยไม่ถูกต้อง เป็นต้น			
8.2 บริษัทได้ทบทวนเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่าง รอบคอบ โดยพิจารณาความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่ กำหนดแล้ว รวมทั้งได้พิจารณาความสมเหตุสมผลของ การให้สิ่งจูงใจหรือผลตอบแทนแก่พนักงานแล้วด้วยว่า			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
ไม่มีลักษณะส่งเสริมให้พนักงานกระทำไม่เหมาะสม เช่น ไม่ตั้งเป้าหมายยอดขายของบริษัทไว้สูงเกินความเป็นจริงจนทำให้เกิดแรงจูงใจในการตกแต่งตัวเลขยอดขาย เป็นต้น			
8.3 คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสในการเกิดทุจริต และมาตรการที่บริษัทดำเนินการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขการทุจริต			
8.4 บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้			
หลักการที่ 9 องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน			
9.1 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการค้าเงิน การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว			
9.2 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจที่อาจมีผลกระทบต่อการค้าเงิน การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว			
9.3 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการค้าเงิน การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)			
หลักการที่ 10 องค์การมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้			
10.1 มาตรการควบคุมของบริษัทมีความเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กร เช่น สภาพแวดล้อม ความซับซ้อนของงาน ลักษณะงาน ขอบเขตการดำเนินงาน รวมถึงลักษณะเฉพาะอื่น ๆ			
10.2 บริษัทมีมาตรการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และครอบคลุมกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น มีนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับธุรกรรมด้านการเงิน การจัดซื้อ และการบริหารทั่วไป ตลอดจนกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ และลำดับชั้นการอนุมัติของผู้บริหารในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน รัดกุม เพื่อให้สามารถป้องกันการทุจริตได้ เช่น มีการกำหนดขนาดวงเงินและอำนาจอนุมัติของผู้บริหารแต่ละระดับ ขั้นตอนในการอนุมัติโครงการลงทุน ขั้นตอนการจัดซื้อและวิธีการคัดเลือกผู้ขาย การบันทึกข้อมูลรายละเอียดการตัดสินใจจัดซื้อ ขั้นตอนการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ หรือ การเบิกใช้เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น โดยได้จัดให้มีกระบวนการสำหรับกรณีต่าง ๆ ดังนี้ 10.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อประโยชน์ในการติดตามและสอบทานการทำรายการระหว่างกัน หรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ รวมทั้งมี			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
<p>การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ</p> <p>10.2.2 กรณีที่บริษัทอนุมัติธุรกรรมหรือทำสัญญากับผู้ที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่มีผลผูกพันบริษัทในระยะยาวไปแล้ว เช่น การทำสัญญาซื้อขายสินค้า การให้กู้ยืม การค้ำประกัน บริษัทได้ติดตามให้มั่นใจแล้วว่า มีการปฏิบัติเป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ตลอดระยะเวลาที่มีผลผูกพันบริษัท เช่น ติดตามการชำระคืนหนี้ตามกำหนด หรือมีการทบทวนความเหมาะสมของสัญญา เป็นต้น</p>			
<p>10.3 บริษัทกำหนดให้การควบคุมภายในมีความหลากหลายอย่างเหมาะสม เช่น การควบคุมแบบ manual และ automated หรือการควบคุมแบบป้องกันและติดตาม</p>			
<p>10.4 บริษัทกำหนดให้มีการควบคุมภายในในทุกระดับขององค์กร เช่น ทั้งระดับกลุ่มบริษัท หน่วยธุรกิจ สายงาน ฝ่ายงาน แผนก หรือกระบวนการ</p>			
<p>10.5 บริษัทมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน 3 ด้านต่อไปนี้ ออกจากกัน โดยเด็ดขาด เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน กล่าวคือ</p> <p>(1) หน้าที่อนุมัติ</p> <p>(2) หน้าที่บันทึกการบัญชีและข้อมูลสารสนเทศ และ</p> <p>(3) หน้าที่ในการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน</p>			
<p>หลักการที่ 11 องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์</p>			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
11.1 บริษัทควรกำหนดความเกี่ยวข้องกันระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการปฏิบัติงานและการควบคุมทั่วไปของระบบสารสนเทศ			
11.2 บริษัทควรกำหนดการควบคุมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม			
11.3 บริษัทควรกำหนดการควบคุมด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม			
11.4 บริษัทควรกำหนดการควบคุมกระบวนการได้มา การพัฒนา และการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม			
หลักการที่ 12 องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้			
12.1 บริษัทมีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามให้การทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติที่กำหนด เช่น ข้อบังคับของบริษัท เกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกณฑ์ของสำนักงาน ฯลฯ เพื่อป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทไปใช้ส่วนตัว			
12.2 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียในธุรกรรมนั้น			
12.3 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ และพิจารณาโดยถือเสมือนเป็นรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอก (at arms' length basis)			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
12.4 บริษัทมีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม รวมทั้งกำหนดแนวทางให้บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทย่อยหรือร่วมนั้น ถือปฏิบัติ (หากบริษัทไม่มีเงินลงทุนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมไม่ต้องตอบข้อนี้)			
องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication)			
หลักการที่ 13 องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้			
13.1 บริษัทกำหนดข้อมูลที่ต้องการใช้ในการดำเนินงานทั้งข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กร ที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องกับต่องาน			
13.2 บริษัทพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับรวมถึงปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล			
13.3 บริษัทดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการมีข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ ตัวอย่างข้อมูลที่สำคัญ เช่น รายละเอียดของเรื่องที่เสนอให้พิจารณา เหตุผล ผลกระทบต่อบริษัท ทางเลือกต่าง ๆ			
13.4 บริษัทดำเนินการเพื่อให้กรรมการบริษัทได้รับหนังสือแนบประชุมหรือเอกสารประกอบการประชุมที่ระบุข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอต่อการพิจารณาก่อนการประชุมล่วงหน้าอย่างน้อยภายในระยะเวลาขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด			
13.5 บริษัทดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมคณะกรรมการมีรายละเอียดตามควรเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการแต่ละราย เช่น การบันทึกข้อ			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
ซักถามของกรรมการ ความเห็นหรือข้อสังเกตของ กรรมการในเรื่องที่พิจารณา ความเห็นของกรรมการราย ที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่เสนอพร้อมเหตุผล เป็นต้น			
13.6 บริษัทมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ 13.6.1 มีการจัดเก็บเอกสารสำคัญ ไว้อย่าง ครบถ้วนเป็นหมวดหมู่ 13.6.2 กรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชีหรือผู้ ตรวจสอบภายในว่ามีข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องนั้นอย่างครบถ้วนแล้ว			
หลักการที่ 14 องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อ การควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วาง ไว้			
14.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในอย่างมี ประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อ สนับสนุนการควบคุมภายใน			
14.2 บริษัทมีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงคณะกรรมการ บริษัทอย่างสม่ำเสมอ และคณะกรรมการบริษัทสามารถ เข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน หรือ สอบทานรายการต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เช่น การกำหนด บุคคลที่เป็นศูนย์ติดต่อเพื่อให้สามารถติดต่อขอข้อมูล อื่นนอกจากที่ได้รับจากผู้บริหาร รวมทั้งการติดต่อ สอบถามข้อมูลจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารตามที่ คณะกรรมการร้องขอ การจัดกิจกรรมพบปะหารือ ระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารนอกเหนือจากการ ประชุมคณะกรรมการ เป็นต้น			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
14.3 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้บุคคลต่างๆ ภายในบริษัทสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตภายในบริษัท (whistle-blower hotline) ได้อย่างปลอดภัย			
หลักการที่ 15 องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน			
15.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน เป็นต้น			
15.2 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริต (whistle-blower hotline) แก่บริษัทได้อย่างปลอดภัย			
องค์ประกอบที่ 5 การกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)			
หลักการที่ 16 องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม			
16.1 บริษัทจัดให้มีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนดห้ามฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น กำหนดให้แต่ละส่วนงานติดตามการปฏิบัติ และรายงานผู้บังคับบัญชา หรือมอบหมายให้หน่วยงานตรวจสอบภายในติดตามการ			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
ปฏิบัติ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น			
16.2 บริษัทจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน			
16.3 ความถี่ในการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท			
16.4 ดำเนินการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน โดยผู้ที่มีความรู้และความสามารถ			
16.5 บริษัทกำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ			
16.6 บริษัทส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing, IIA)			
หลักการที่ 17 องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม			
17.1 บริษัทประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการเพื่อติดตามแก้ไขอย่างทันทั่วทั้งที่ หากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแตกต่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ			
17.2 บริษัทมีนโยบายการรายงาน ดังนี้ 17.2.1 ฝ่ายบริหารต้องรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทโดยพลัน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือสงสัยว่ามีเหตุการณ์ทุจริตอย่างร้ายแรง มีการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีการกระทำที่ผิดปกตินอื่น ซึ่งอาจกระทบต่อชื่อเสียงและฐานะการเงินของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ			

คำถาม	บริษัท 1,2,3... 163		
	(1)เปิดเผย/ (0)ไม่ เปิดเผย	56-1/ หัวข้อ	รายงาน ประจำปี/ หัวข้อ
<p>17.2.2 รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา (แม้ว่าจะได้เริ่มดำเนินการจัดการแล้ว) ต่อคณะกรรมการบริษัท/ คณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาภายในระยะเวลาอันควร</p> <p>17.2.3 รายงานความคืบหน้าในการปรับปรุง ข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัท/ คณะกรรมการตรวจสอบ</p>			

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวดารณีย์ คำภิรมย์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ 2538 ปริญญาตรี เอกการบัญชี คณะการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

Senior Executive Consultant มูลนิธิเอ-ทเวนตีวัน

